

**การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม**

**ปริญญานิพนธ์
ของ
สุพร สีนธำระณะ**

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

บทคัดย่อ
ของ
สุพร ถินธำระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

๒ ๒๒๗๔๖

สุพร สินธรัตน์. (2545). การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม.
ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ
ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนัดคำวัลย์ เกษมเนตร
กรรมการควบคุม.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้ม
สะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม
และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูตามความคิดเห็น
ของครูใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสม
งานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์
ในการทำงาน หมาววิชา และเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานของครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 420 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม
อย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว และวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
โดยด้านกระบวนการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง 21 ข้อ ระดับมาก 9 ข้อ
ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ และด้านการ
ใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ
2. สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความ
คิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
3. สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความ
คิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความ
คิดเห็นของครูที่สอนในหมวดวิชาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5. สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูที่มีเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครูต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

A STUDY OF TEACHERS PORTFOLIO PREPARATION AND UTILIZATION
IN THE SECONDARY SCHOOLS UNDER THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT, SAMUT SAKHON AND NAKHON PATHOM

AN ABSTRACT
BY
SUPORN SINTHARATANA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2002

Suporn Sintharatana. (2002). *A Study of Teachers Portfolio Preparation and Utilization in the Secondary Schools under the General Education Department, Samut Sakhon and Nakhon Pathom*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Dr. Vira Supakit, Asst. Prof. Laddavan Kasemnet.

The purposes of this research were to study the situation in preparation and utilization of the teachers portfolio in secondary schools under the jurisdiction of the General Education Department, Samut Sakhon and Nakhon Pathom; and to compare the preparation and utilization of the teachers portfolio in three aspects, namely preparation process, preparation problems and utilization of the teachers portfolio, as perceived by teachers as classified by educational qualification, work experience, subject department, and attitude towards teachers portfolio.

The sample used in this study were 420 secondary school teachers, derived through the simple random sampling technique. The instrument used for collecting the data was the questionnaire, constructed by the researcher. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test of one-way ANOVA, and Scheffe's Method.

The main research findings were summarized as follows:

1. The implementation situation and utilization of the teachers' portfolio in the secondary schools under the jurisdiction of the General Education Department, Samut Sakhon and Nakhon Pathom in the 3 aspects were at the moderate level: 21 items in the implementation process were at the moderate level and 9 items at the high level; 11 items in the implementation problems were at the moderate level and 3 items at the high level, and 7 items in the teachers' portfolio utilization were at the moderate level and 3 items at the high level.
2. The implementation situation and utilization of the teachers' portfolio in the 3 aspects as perceived by the teachers with different educational qualification were statistically significant at $p < .05$.
3. The implementation situation and utilization of the teachers' portfolio in the 3 aspects as perceived by the teachers with different work experience were not different.

4. The implementation situation and utilization of the teachers' portfolio in the 3 aspects as perceived by the teachers in different subject department were statistically significant at $p < .05$.

5. The implementation situation and utilization of the teachers' portfolio in the 3 aspects as perceived by the teachers with different attitudes towards teachers' portfolio were statistically significant at $p < .05$.

ปริญญานิพนธ์

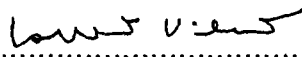
เรื่อง

การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

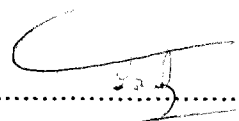
ของ

นายสุพร ถินธำรัตน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

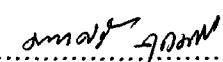
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุதாகิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของพื้นที่สมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ฉบับนี้สำเร็จ ล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ ประธานกรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้คำปรึกษาด้วยดีมาโดยตลอด ขอกราบ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ที่ได้ให้ความ อนุเคราะห์เป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้มีคุณค่ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน ความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี อาจารย์ ดร.สรณ ภู่ง อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ และอาจารย์จารึก พญาพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้กรุณาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต เค้าฉิม ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม และผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยม วัดหนองแขม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกในพระคุณของบิดามารดา และ ครู-อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย

สุพร สินธรัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
คํานิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของแฟ้มสะสมงานครู (Teacher Portfolios)	12
กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู	23
ปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู	31
การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู	33
สภาพการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม	35
ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปร	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
งานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครูในประเทศไทย	43
งานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครูในต่างประเทศ	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	51
การตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
ความมุ่งหมายของการวิจัย	71
วิธีดำเนินการวิจัย	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
อภิปรายผลการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	87
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	90
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ	91
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	99
ภาคผนวก ง ตารางจำนวนประชากร จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย	113

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร จำแนกตามจังหวัดและหมวดวิชา.....	50
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและหมวดวิชา	50
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หมวดวิชา และเจตคติต่อเพิ่มสะสมงาน	56
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ	58
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ	60
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำไปใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ	62
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ	63
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา	64
9	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	65
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามหมวดวิชา	66
11	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามหมวดวิชา	67
12	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามหมวดวิชา	68
13	เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามหมวดวิชา	69

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

14	เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู จำแนกตามเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู	70
15	จำนวนประชากรของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา	107
16	จำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา	108
17	กลุ่มตัวอย่างของจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา	110

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2 องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครู ...	20

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพการเรียนการสอนปัจจุบันที่เน้นความรู้ความจำไม่เพียงพอที่จะเตรียมคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข สิ่งสำคัญยิ่ง คือ ปรับปรุงพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 161) การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างบุคคลให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง รู้จักสร้างและหาความรู้ด้วยตนเองได้ พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาที่ซับซ้อนในสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถในทุกกระบวนชั้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องใช้กลวิธีในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้คุ้นเคยกับ รูปแบบต่าง ๆ ของวิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตามเนื้อหาและทักษะกระบวนการที่หลักสูตรกำหนด จนเกิดความเข้าใจว่าความรู้ต่าง ๆ สามารถค้นหามาได้ด้วยตนเองไม่ยาก (เริงชัย จงพิพัฒนสุข. 2542 : 11) วิธีการต่าง ๆ อาจประกอบด้วยการปฏิบัติจริง การร่วมมือในการทำงาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาตลอดจนมีทักษะและคุณลักษณะอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา

การวัดและการประเมินผลการศึกษาจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษาในการที่จะปรับปรุงวิธีการสอน การแนะแนว การประเมินหลักสูตรแบบเรียน และการใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนจัดระบบการบริหารทั่วไปของโรงเรียน และยังช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้ถูกวิธียิ่งขึ้น (สุวิทย์ มูลคำ. 2541 : 13) การประเมินผลการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งต่อกระบวนการเรียนการสอน และเป็นพื้นฐานการตัดสินใจสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรแบบเรียน รวมทั้งการใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ และช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงความก้าวหน้าของตนเองตามสภาพความเป็นจริง การประเมินผลที่นิยมใช้กันมากขึ้นในปัจจุบัน คือ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

แฟ้มสะสมงาน เป็นการศึกษาสภาพจริงทุกด้าน โดยเลือกจุดเด่นจุดใดจุดหนึ่ง นำเสนอให้เป็นที่ยอมรับเพื่อนำไปสู่การยอมรับหรือที่เรียกกันว่า การประเมินผลการปฏิบัติจากพฤติกรรม

ที่แท้จริง (Authentic Performance Assessment) ซึ่งนักการศึกษาไทยใช้ชื่อเรียกกันอย่างหลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมงาน แฟ้มเก็บผลงาน และแฟ้มผลงานดีเด่น เป็นต้น จากการศึกษาพัฒนาการรูปแบบแฟ้มสะสมงาน มีปรากฏอยู่แล้วเกือบทุกระบบของบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ หรือหากจะพิจารณาจากที่มาในส่วนของผู้ริเริ่มนั้น ได้มาจากการประยุกต์งานของกลุ่มศิลปิน นักแสดง สถาปนิกและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่รวบรวมผลงานของตนเองที่ดีเด่นไว้เพื่อเสนอต่อผู้ว่าจ้าง ศิลปินเหล่านั้นจะสร้างสรรค์ผลงานของตนเองอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาอันสมควร เมื่อได้ผลงานมากพอจะคัดเลือกเฉพาะผลงานดีเด่นมาจัดนิทรรศการ (นุรัช ศิริมหาสาร. 2541 : 6)

ในส่วนของแฟ้มสะสมงานครูมีลักษณะ โครงสร้างหลากหลายขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการทำแฟ้มสะสมงานครูแต่ละคน ครูบางคนต้องการรวบรวมเอกสารการสอนที่จัดทำขึ้นเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน อาทิเช่น แผนการสอน แบบฝึกหัด แบบประเมินผล ครูบางคนต้องการระบุปรัชญาแนวคิดด้านการเรียนการสอนของตน ระบุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนตลอดภาคการศึกษาของวิชานั้น ใส่หัวข้อของเนื้อหาที่วางแผนจะสอนทั้งระยะยาวและสั้น ตลอดจนระบุความคาดหวังที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นหลังจากที่ทำการสอนแล้วไว้ในแฟ้มสะสมงานด้วย ครูบางคนอาจต้องการใช้แฟ้มสะสมงานเป็นที่รวบรวมงานชิ้นเด่น ๆ ของเด็ก ๆ เก็บภาพถ่ายกิจกรรมที่จัดขึ้น ในขณะที่ครูบางคนใช้แฟ้มสะสมงานในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียน การสอนเท่านั้น โดยเก็บบันทึกการประชุมกลุ่มครูในสาขาเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น ตลอดจนระบุชื่อ โครงการและหลักสูตรที่ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมลงไว้ด้วย ซึ่งเป้าหมายของการทำแฟ้มสะสมงานครูประเภทหลังนี้คือ การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนรายละเอียดของประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของตนกับครูผู้สนใจเรื่องเดียวกันผ่านการประชุม เพื่อนำเสนอเนื้อหาในแฟ้มสะสมงานที่แต่ละคนทำขึ้นเป็นการปรับปรุงหรือให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูด้วยกัน นอกจากนี้ครูที่สอนต่างสาขาวิชา ก็สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรายละเอียดซึ่งกันและกันได้ ทำให้ได้รับทราบถึงความเป็นไปในชั้นเรียนของครูต่างสาขากัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูในยุคแฟ้มสะสมงานไม่โดดเดี่ยว (ลำลี ทองธิว. 2541 : 48)

ในส่วน of ครู ได้มีการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู (Teacher Portfolio) เพื่อรวบรวมหลักฐาน เอกสารของครู ซึ่งอาจประกอบไปด้วยจุดหมายระยะสั้น และระยะยาวว่าจะทำอะไร เช่น ครูอาจวางแผนร่วมกับศึกษานิเทศก์ว่าจะจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้แบบใด ภายในแฟ้มสะสมงานก็จะเก็บแผนการสอน ภาพถ่าย วิดีทัศน์และหลักฐานที่แสดงว่าครูได้สอนตามแผนที่วางแผนไว้ เมื่อมีการสรุปผลงานปลายปี ผลงานหลักฐานในแฟ้มจะเป็นเครื่องชี้วัดให้เห็นว่า

ครูจะต้องปรับปรุงตนเองอย่างไรบ้าง การสอนจึงมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 102)

มีหลายหน่วยงานที่ได้้นำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ปฏิบัติแล้วในลักษณะของการทำปริมาณงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบและการจัดทำแฟ้มผลงานประเมินตำแหน่งผู้บริหาร ผลงานและการปฏิบัติงานของครูในแฟ้มสะสมงานอาจแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบคือ ข้อมูลทั่วไป การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน และผลงานที่ภาคภูมิใจ สารที่อยู่ในแฟ้มจะได้รับการคัดเลือกจากเจ้าของแฟ้มว่าจะใส่อะไรบ้าง โดยช่วงที่เลือกสารมาใส่แฟ้มนั้น เจ้าของแฟ้มจะต้องคิดวางแผนประเมินและตัดสินใจว่าจะเลือกอะไรมาใส่ในลักษณะใด การเลือกมานั้นจะให้ข้อมูลกับผู้อ่านในเรื่องใดบ้าง มีความต่อเนื่องตามเหตุการณ์ เวลา ปัญหาและวิธีการแก้ไข ฯลฯ เมื่อเลือกได้แล้วแฟ้มนี้จะได้รับการประเมินโดยบุคคลภายนอก เพื่อชี้จุดอ่อนจุดแข็งของสารในแฟ้ม ดังนั้นแฟ้มสะสมงานจึงให้ข้อมูลทั้งในด้านความก้าวหน้าเป็นระยะ (Formative evaluation) และข้อมูลสรุป (Summative evaluation) แก่เจ้าของแฟ้มและบุคคลภายนอก (อุทุมพร จามรมาน. 2540 : 47) จึงนับได้ว่าแฟ้มสะสมงานครูใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และเป็นเครื่องมือสำหรับบุคคลอื่นได้ประเมินครู ซึ่งผลจากการประเมินแฟ้มสะสมงาน จะช่วยพัฒนาตัวครู งานครู และวิชาชีพครูต่อไป (อุทุมพร จามรมาน. 2540 : 63)

แฟ้มสะสมงานครูจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูได้ชัดเจนขึ้น และประเมินได้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง โดยมีข้อมูลและผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถนำผลงานมาเปรียบเทียบกันได้ พร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลการประเมินเสร็จสิ้นลงแล้ว และสามารถตรวจสอบผลงานของครูได้อีกด้วย แฟ้มสะสมงานเป็นเทคนิคทางการวัดผล โดยให้ค่าที่สะท้อนความสามารถทางความคิดอย่างมีระบบ สะท้อนความสามารถในการฟัง จับประเด็น คิดวิเคราะห์ วางแผน ชักถาม อ่านเขียน จัดเรียงเรียงผลงาน ผสมผสานความรู้ความคิด นำเสนอผลได้ตอบประเมินตนเอง รับฟังคำติชมจากคนอื่น แก้ไขปรับปรุงตลอดจนปรับตัวเองให้อยู่ในโลกแห่งความจริง (อุทุมพร จามรมาน. 2540 : 2)

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ สำหรับประเทศไทยนั้นผู้บริหารโรงเรียนเริ่มใช้แฟ้มสะสมงานครูในการพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและคาดว่าในอนาคตนั้นคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) จะนำแฟ้มสะสมงานครูมาใช้ เพื่อเลื่อนระดับตำแหน่งของข้าราชการในสังกัด (สุวิทย์ มูลคำ. 2541 : 75)

กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน สำหรับครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 โดยมีการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาค

ปฏิบัติ ระยะเวลา 2 วัน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพและการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดกระบวนการเรียนการสอน และมีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมงานรวมทั้งจัดทำเอกสารคู่มือประกอบ ทำให้ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ในปีการศึกษา 2541 กรมวิชาการได้จัดทำคำชี้แจงแนวทางการประเมินสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน นำไปใช้ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการนำวิธีประเมินผลการเรียนดังกล่าวไปใช้ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของระเบียบการประเมินผล (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. 2542) ซึ่งครูได้นำผลการพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานไปนำเสนอในแฟ้มสะสมงานครู

สำนักงาน ก.ค. ให้ใช้แฟ้มสะสมงานเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงานทางวิชาการตามสภาพจริงอีกทางเลือกหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้ข้าราชการครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานสำหรับการประเมินผลงานทางวิชาการตามสภาพจริงที่ถูกต้อง สำนักงาน ก.ค. จึงกำหนดจัดให้มีการศึกษาอบรมวิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานมาแล้วรวม 3 รุ่น โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ดำเนินการคัดเลือกข้าราชการครูโรงเรียนละ 2 คนเข้าอบรมเพื่อเป็นวิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงาน การอบรมรุ่นที่ 3 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12 – 16 กันยายน 2542 ณ โรงแรมโกลเดนซิตี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (สำนักงาน ก.ค. 2542)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีนโยบายให้ครูอาจารย์ทุกคนจัดทำแฟ้มสะสมงานครู โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติและแจกเอกสารประกอบคำชี้แจง ทางโรงเรียนจะจัดทำแฟ้มต้นแบบของแฟ้มสะสมงานครูให้กับครูอาจารย์ โดยยึดรูปแบบของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน จากองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครู ซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น แฟ้มสะสมงานครูของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว.) แฟ้มสะสมงานครูของสุวิทย์ มูลคำ แฟ้มสะสมงานครูของชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ เป็นต้น

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยและการสอบถามครู ได้พบปัญหาบางประการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู เช่น ครูเห็นว่าแฟ้มสะสมงานครูมีรูปแบบหลากหลาย ไม่เข้าใจจุดประสงค์ในการจัดทำและขั้นตอนในการจัดทำ การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูและการประเมินแฟ้มสะสมงานครูยังขาดความชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้แฟ้มสะสมงานครูในแง่ของกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด

สมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครู-อาจารย์ ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ในการให้ความรู้และการสนับสนุนแก่ครูในการดำเนินการจัดทำแผนสะสมงานครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแผนสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแผนสะสมงานครู ตามความคิดเห็นของครูชำนาญการพิเศษ ศึกษานิเทศก์ ประสิทธิภาพในการทำงาน ทัศนคติ และเจตคติต่อแผนสะสมงานครู

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับการดำเนินการหรือการปฏิบัติตามกระบวนการจัดทำแผนสะสมงานครู และการใช้ประโยชน์ของแผนสะสมงานครู ปัญหาการจัดทำแผนสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้บริหารและครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดทำแผนสะสมงานหรือใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแผนสะสมงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 11 โรงเรียน มีครูจำนวน 476 คน และจังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,442 คน รวมจำนวนโรงเรียน 40 โรงเรียน รวมจำนวนครู 1,918 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ทำการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 322 คน ในการนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนร้อยละ 50 ได้โรงเรียน 21 โรงเรียน และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

อย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากครูในแต่ละหมวดวิชาร้อยละ 50 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 420 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครู

2.1.1 วุฒิการศึกษา

- 1) ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) สูงกว่า 10 ปี

2.1.3 หมวดวิชา

- 1) ภาษาไทย
- 2) ภาษาต่างประเทศ
- 3) วิทยาศาสตร์
- 4) คณิตศาสตร์
- 5) สังคมศึกษา
- 6) พละนันทย
- 7) ศิลปศึกษา
- 8) การงานและอาชีพ

2.1.4 เจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู

- 1) ระดับมาก
- 2) ระดับปานกลาง
- 3) ระดับน้อย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

จำแนกเป็น

2.2.1 กระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

2.2.2 ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

2.2.3 การใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แฟ้มสะสมงานครู** หมายถึง การรวบรวมผลงาน หรือหลักฐานอย่างเป็นระบบ โดยมีองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครูเป็นหลักใน 3 องค์ประกอบ คือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน ผลงานที่ภาคภูมิใจ แฟ้มสะสมงานครูใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอคุณภาพการปฏิบัติงานครู พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพิจารณาความดีความชอบ และเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของครูในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น

2. **สภาพการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู** หมายถึง ระดับปฏิบัติของครูตามกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูใน 10 ขั้นตอน รวมทั้งปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

3. **กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู** หมายถึง พฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานใน 10 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดจุดประสงค์ ขั้นรวบรวมชิ้นงาน ขั้นเลือกชิ้นงาน ขั้นการสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน ขั้นตรวจสอบความสามารถของตนเอง ขั้นประเมินค่าผลงาน ขั้นการสร้างความสัมพันธ์ ขั้นทำให้มีคุณค่า และขั้นการประชาสัมพันธ์ผลงาน

4. **ปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู** หมายถึง ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ครูต้องใช้เวลาและความอดทนในการรวบรวมผลงาน เนื้อหาสาระในแฟ้มไม่สามารถสะท้อนภาพของครูที่แท้จริง ครูมีภาระงานมากขึ้น แฟ้มสะสมงานอาจไปรบกวนเวลานอนนักเรียน แฟ้มที่สวยงามประณีตก่อให้เกิดความลำเอียงในการให้คะแนน สาระบางอย่างอาจไม่ใช่ผลงานของเจ้าของแฟ้ม ค่าใช้จ่ายในการทำแบบประเมินแฟ้มค่อนข้างสูง แฟ้มสะสมงานอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู

5. **การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู** หมายถึง การนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การนำแฟ้มสะสมงานไปใช้เป็นเครื่องมือประกอบในการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นที่รวบรวมผลงานครูและนักเรียน ช่วยติดตามดูแลการพัฒนาการทำงานของครูเป็นเครื่องมือประเมินตนเอง เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการเรียน ใช้ประกอบในการประเมินผลตามสภาพจริง สร้างความภาคภูมิใจแก่เจ้าของ เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

6. **โรงเรียนมัธยมศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

7. ครู หมายถึงข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนประจำใน 8 หมวดวิชา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

8. หมวดวิชา หมายถึง หมวดวิชาที่จัดตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 8 หมวดวิชา คือ

- 8.1 หมวดวิชาภาษาไทย
- 8.2 หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ
- 8.3 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
- 8.4 หมวดวิชาคณิตศาสตร์
- 8.5 หมวดวิชาสังคมศึกษา
- 8.6 หมวดวิชาพลานามัย
- 8.7 หมวดวิชาศิลปศึกษา
- 8.8 หมวดวิชาการทำงานและอาชีพ

9. วุฒิการศึกษา หมายถึง ประกาศนียบัตร และ / หรือปริญญาบัตรที่ครูได้รับเมื่อจบการศึกษาสูงสุด จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า สูงกว่าปริญญาตรี

10. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ครูมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี, 5 – 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

11. เจตคติต่อเพิ่มประสบการณ์ครู หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของครูที่มีต่อเพิ่มประสบการณ์ครู เชิงสนับสนุนหรือคัดค้าน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยใช้พิสัยของคะแนนเฉลี่ย

12. ความคิดเห็นของครู หมายถึง ความรู้ตึกนึกคิดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มประสบการณ์ครู ปัญหาการจัดทำเพิ่มประสบการณ์ครู และการใช้ประโยชน์ของเพิ่มประสบการณ์ของครู

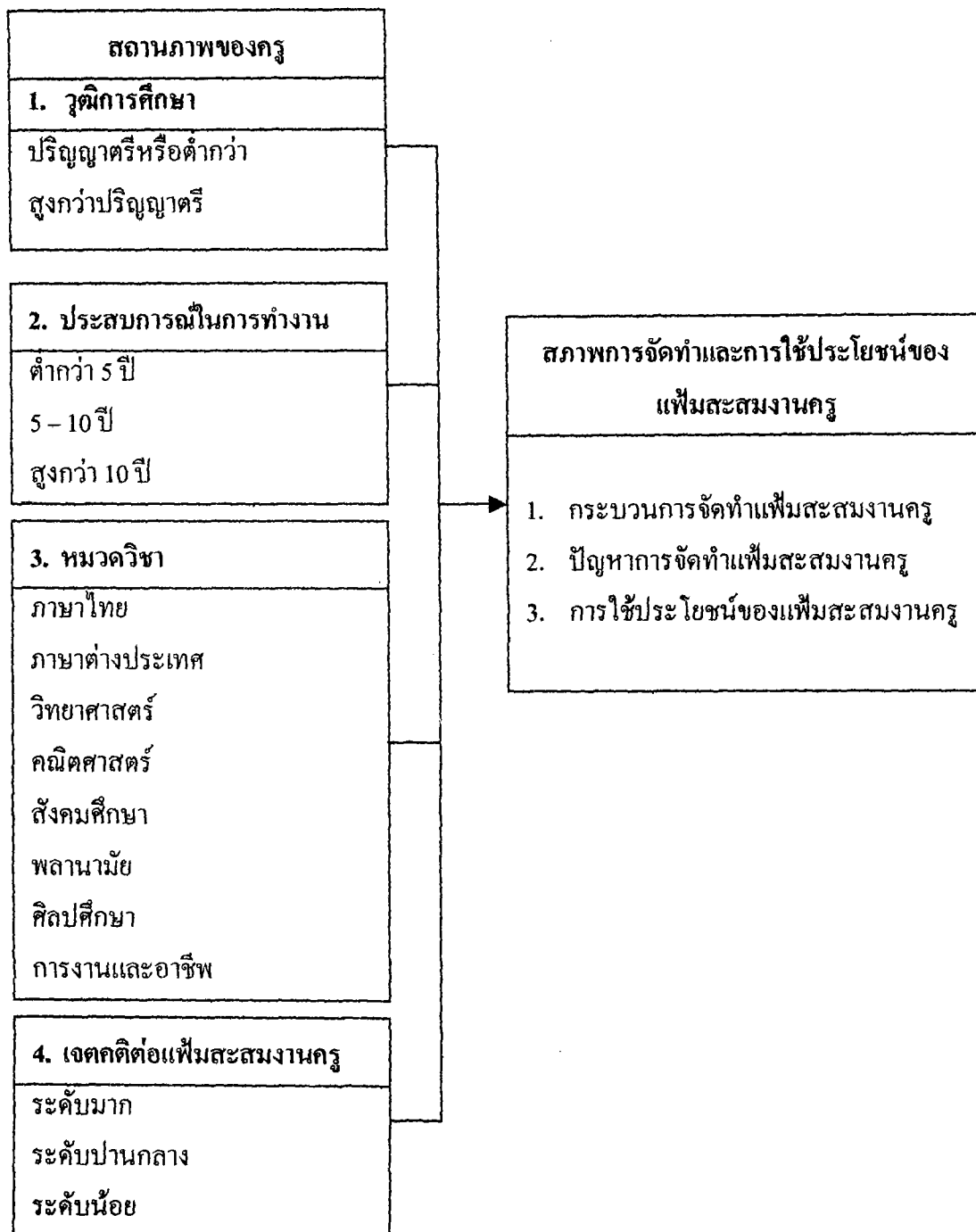
กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กรอบแนวคิดเรื่องสถานภาพของครู ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และหมวดวิชาที่ศึกษาจากงานวิจัยและแนวทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลปรากฏว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าเป็นบุคคล

ที่มีการรับรู้การเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษามากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า (ภารดี ศิริบุรี. 2525 : 88-89) และจากการศึกษาสถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งมีคุณวุฒิสูงทำผลงานทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี อาจารย์ที่มีประสบการณ์สูงกว่า 20 ปี ทำงานแต่งตั้งดำรงและทำงานบริหารทางวิชาการมากที่สุด (วิจิต ดาราบถ. 2523 : 83-90) สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ที่พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานมานาน มีศักยภาพที่จะทำงานทางวิชาการและบริการทางวิชาการแก่สังคมมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ในขณะที่เดียวกันอาจารย์ที่สังกัดคณะครุศาสตร์ ซึ่งทำงานสอนน้อยที่สุด ก็ได้ปรับบทบาทของคณะวิชาไปทำงานแต่งตั้งดำรงเรียน บทบาท บริการทางวิชาการแก่สังคมมากกว่าคณะอื่น ๆ (พรเลิศ อ่วมพวง. 2528 : บทคัดย่อ) ประสานแนวความคิดกับแนวทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (2540-2544) นโยบายที่ 9 เป้าหมายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และบุคลากรอื่น ๆ มีความรับผิดชอบและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน รวมทั้งมีความก้าวหน้าในอาชีพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 185)

2. กรอบแนวคิดเรื่องสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู จากการศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูผู้สอน สำหรับการสอนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีปัญหาการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงานของตนโดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก (พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. 2542 : บทคัดย่อ) ประสานแนวความคิดในการศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่างอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการศึกษาพบว่า การใช้แฟ้มสะสมงานของครูมีปัญหาอุปสรรคในการนำไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลในทุกด้าน ด้านการใช้ประโยชน์และการปรับปรุงพัฒนาแฟ้มสะสมงานของครู พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรมยังไม่สามารถนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงานมาใช้ประโยชน์และยังไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาแฟ้มสะสมงานได้ตามกระบวนการของการพัฒนาแฟ้มสะสมงานของครูอย่างแท้จริง (พิเชษฐ์ พึ่งเดช. 2542 : 64)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู แตกต่างกัน
3. ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู แตกต่างกัน
4. ครูที่มีเจตคติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ความหมายของแฟ้มสะสมงานครู (Teacher Portfolios)
2. กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู
3. ปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู
4. การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู
5. สภาพการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม
6. ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครูในประเทศไทย
 - 7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครูในต่างประเทศ

ความหมายของแฟ้มสะสมงานครู (Teacher Portfolios)

1. ความหมายของแฟ้มสะสมงานทั่วไป

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแฟ้มสะสมงานในลักษณะที่สอดคล้องกันดังนี้ อุทุมพร จามรมาน (2540 : 2) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงาน หมายถึง “การนำสาระมาสู่ความคิด” แฟ้มสะสมงานที่กล่าวถึงนี้ เป็นแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อชี้ให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวทำงานอะไรบ้าง ทำแล้วได้ผลดีมาน้อยเพียงใด แฟ้มสะสมงานที่ใช้ได้ผล คือ แฟ้มที่ทำให้เห็นว่าเจ้าของแฟ้มมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ไปพร้อมกัน และทำให้เจ้าของแฟ้มมีพัฒนาการในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนด้วย แฟ้มสะสมงาน มีวัตถุประสงค์ 2 อย่าง คือ

1. เพื่อให้เจ้าของแฟ้มได้ประเมินตนเองว่า งานที่ทำเป็นอย่างไร มีระบบหรือไม่
2. เพื่อให้ผู้อื่น ได้ประเมินเจ้าของแฟ้มว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับใด

วิรัช วรรณรัตน์ (2540 : 73) กล่าวว่า “แฟ้มสะสมงาน” เป็นเทคนิควิธีและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแบบหนึ่ง ที่เน้นความสามารถในการปฏิบัติตามสภาพที่แท้จริง (Authentic) ของผู้เรียน โดยแฟ้มสะสมงานจะแสดงตัวอย่าง หลักฐานที่บ่งบอกความหมายที่แท้จริงของผู้เรียน

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคนอื่น ๆ (2540 : 12) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานเป็นที่เก็บตัวอย่าง (Sample) บางส่วนของหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถ ความถนัด ความพยายาม ความสนใจของนักเรียน การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการพิจารณาตัดสินความก้าวหน้าหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องที่กำหนดจากตัวอย่างของผลงานในแฟ้มสะสมงาน การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการประเมินจากหลักฐาน ซึ่งได้จากเครื่องมือหลาย ๆ รายการมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถอธิบายความสามารถของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540 : 12) ได้สรุปความหมายของแฟ้มสะสมงานว่า จะต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. การสะสม (Collecting) หมายถึง การสะสมผลงานหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้ปกครอง แฟ้มสะสมงานตลอดภาคเรียนนั้น ๆ
2. การจัดระบบข้อมูล (Organizing) หลักฐานต่าง ๆ ในแฟ้มสะสมงาน ประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของแฟ้มสะสมงาน ทำให้ข้อเสนอแนะหรือเกณฑ์ในการเลือกผลงานและเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า
3. การมีสิ่งสะท้อนของตัวนักเรียน (Evidence of Self-Reflection)

สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 19) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานหมายถึง สิ่งที่เก็บรวบรวมตัวอย่าง (Sample) หรือบางส่วนของหลักฐาน (Evidences) ที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ความพยายาม หรือความถนัดของบุคคล หรือประเด็นที่ต้องจัดทำแฟ้มสะสมงานไว้อย่างเป็นระบบ โดยบุคคลนั้นและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำแฟ้มสะสมงานร่วมกัน

ประดิษฐ์ ทองคำปลิว และ วรรณจิต มนูญผล (2541 : 23) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานเป็นแหล่งข้อมูลหรือหลักฐานที่แสดงรายการความสามารถ ความสำเร็จ ความก้าวหน้า ความภาคภูมิใจที่นำมารวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ (2541 : 61) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) คือ เทคนิควิธีการ หรือเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผลงานทั้งหมดนี้สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล เพื่อแสดงความก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 2) กล่าวว่า “แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) คือที่บรรจุ รวบรวมเอกสาร ชิ้นงาน ผลงาน หลักฐานอย่างมีจุดหมายเป็นระบบ และสะท้อนความคิด ความรู้สึก ทักษะและกระบวนการพัฒนาผลงานที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ โดยจัดเก็บไว้ในกล่องหรือสมุด และใช้เป็นเครื่องมือของการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ฮามม์ (ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ 2542 : 7 ; อ้างอิงจาก Hamm. 1991 : 18) กล่าวว่า คำอธิบายที่ดีที่สุดสำหรับแฟ้มสะสมงาน คือ สิ่งที่บรรจุหลักฐานอันแสดงถึงทักษะของบุคคล หลักฐานที่สะสมไว้ในแฟ้มสะสมงาน สามารถใช้ป็นสิ่งบ่งบอกให้เห็นพัฒนาการความเจริญก้าวหน้าในด้านความสามารถ เจตคติ ทักษะต่างๆ และเป้าหมายของแฟ้มสะสมงาน

เบิร์ด (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช 2540 : 14 ; อ้างอิงจาก Bird. 1990) ได้ให้ความหมายของแฟ้มสะสมงาน คือ สิ่งที่บรรจุเอกสารหลักฐานต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถ ทักษะ หรือนิสัยใจคอของเจ้าของแฟ้มสะสมงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แฟ้มสะสมงาน หมายถึงการรวบรวมเอกสารหลักฐาน ชิ้นงานที่แสดงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ นอกจากนั้นยังแสดงถึงผลงานความก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการของเจ้าของแฟ้ม โดยนำสาระความรู้สู่ความคิดอย่างมีจุดหมาย ด้วยการใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการพิจารณาเพื่อตัดสินความก้าวหน้า หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการประเมินแฟ้มสะสมงานโดยตนเองและประเมินโดยผู้อื่น

2. ความหมายของแฟ้มสะสมงานครู

ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2540 : 6) กล่าวว่า ทักษะการประเมินและพัฒนาตนเองเป็นสมรรถภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ฝึกได้จากการใช้แฟ้มสะสมงานครู

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 6) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู เป็นแหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลหลายด้านเกี่ยวกับครูเจ้าของแฟ้ม ดังนั้นแฟ้มสะสมงานจึงเกี่ยวข้องกับ

1. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเจ้าของแฟ้ม ซึ่งช่วยให้ครูได้มองการทำงานของตนเองเป็นการพัฒนาตัวเองโดยตัวเอง

2. การให้ข้อมูลแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับครูเจ้าของแฟ้มเพื่อการประเมินครูผู้นั้น

3. การให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องถึงการทำงานของครูเจ้าของแฟ้มที่สะท้อนการสอนนักเรียน

กมล สุตประเสริฐ และเสาวณี เกรียร์ (2540 : 44) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู เป็นแฟ้มที่รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู (Teacher practice) ข้อมูลที่สามารถนำไปได้ในแฟ้มสะสมงาน มีได้หลายประเภท ได้แก่

1. แผนการสอน (Lesson plans)

2. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ (Assignments)

3. คำอธิบายการสอนของคน ทั้งที่เป็นข้อเขียน และ/หรือ เป็นวีดีโอเทป

4. รายงานการประเมินครูอย่างเป็นทางการ ฯลฯ

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคนอื่น ๆ (2540 : 78) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครูเป็นวิธีเดียวที่สามารถแสดงถึงความสามารถในการประกอบวิชาชีพครูชั้นสูง ช่วยให้ครูมีโอกาสดิจิรณา ทบทวนผลการสอน วางแผนพัฒนาตนเองและเป็นสื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องภายใต้ข้อมูล

ประคิษฐ์ ทองคำปลิว และ ครรชิต มนูญผล (2541 : 76) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู เป็นการรวบรวมสะสมเรื่องราว ประวัติความเป็นมาที่สำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนของข้าราชการครู

สุพล วังสินธ์ (2542 : 25) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู คือ แฟ้มที่รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ส่วนตัว และผลงานที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการและเกิดผลดีต่อการพัฒนา ผู้เรียน และหลักฐานร่องรอยที่น่าเสนอ สามารถสะท้อนให้เห็นภาพความสามารถที่แท้จริงของ เจ้าของแฟ้มได้อย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป : 102) กล่าวว่า แฟ้มสะสม งานครู (Teacher Portfolio) เป็นการรวบรวมหลักฐาน เอกสารของครู ซึ่งอาจประกอบด้วย จุคหมายระยะสั้นและระยะยาวว่าจะทำอะไร เช่น ครูอาจวางแผนร่วมกับศึกษานิเทศก์ว่าจะจัด กิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้แบบใด ภายในแฟ้มสะสมงานก็จะเก็บแผนการสอน ภาพถ่าย วิดีทัศน์ และหลักฐานที่แสดงว่าครูได้สอนตามที่วางแผนไว้

เชทคูคาที (ถัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์. 2542 : 8 ; อ้างอิงจาก Setteducati. 1995 : 4) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครูจะต้องมีส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญา แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอน ของครูท่านนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่นานพอสมควร พอที่จะสามารถมองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับแนวคิดและแนวการจัดกิจกรรมของครูท่านนั้นได้

เอราเซียนและกุลิกสัน (ถัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์. 2542 : 8 ; อ้างอิงจาก Airasian and Gullickson. 1996 : 9) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครูเป็นหลักฐานแสดงถึงความเชื่อ ความรู้ ทักษะ หรือ ประสิทธิภาพของตัวครูเอง และทราบขบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ วิจัยข้อมูลแต่ละชิ้นที่ครูเก็บเป็นหลักฐานแสดงถึงความสามารถในการประเมินตนเองของครูได้ อีกทางหนึ่งด้วย

เบอร์ก (Bark. 1996) ได้กล่าวถึงแฟ้มสะสมงานครูว่า เป็นแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับ สมรรถวิสัยของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ โดยมีมาตรฐานของวิชาชีพนั้นเป็นบรรทัดฐานกำกับอยู่ เช่น แฟ้ม วิชาชีพครู จะมีระยะงานที่แสดงให้เห็นงานที่ครูทำในห้องเรียนอย่างชัดเจนที่สุด ทำให้เราทราบว่า สถาบันการฝึกหัดครูได้ให้ประสบการณ์ในการเตรียมบุคคลให้เป็นครูอย่างไร และทราบว่าวิธี การพัฒนาตนเองอย่างไร นอกจากนี้ยังมีสารสนเทศที่สนองให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้นำไปใช้

ในการปรับปรุงกระบวนการผู้พัฒนาวิชาชีพมากขึ้น การใช้ประโยชน์จากแฟ้มสะสมงานไม่เน้นการใช้เพื่อตัดสินใจให้ครูหรือโทษในเชิงบริหาร แต่เน้นการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาชีพเป็นสำคัญ

ดูลิตเติล (Doolittle, 1997) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู หมายความว่า ถึงที่สะสมผลงานที่สร้างขึ้นโดยครู เป็นผลงานที่ครูพิจารณาแล้วว่าสามารถใช้ให้เห็นถึงความรอบรู้ ด้านเนื้อหาวิชา ทักษะความชำนาญ ด้านเทคนิคการสอน ความเชี่ยวชาญพิเศษของครูท่านนั้น ตลอดจนแสดงถึงปรัชญา แนวคิดและความเชื่อในเรื่องบทบาทของครู และความสามารถในการวิจารณ์ประเมินงานของตนเอง เพื่อปรับปรุงผลงานของตนอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญ คือ ใช้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการสอนของครูกับผลที่เกิดกับตัว

ออสเทอร์แมน และคิตแคมป์ (Osterman and KittKamp, 1993) ได้สรุปการทำแฟ้มสะสมงานเพื่อการประเมินและพัฒนาตนเองของครูไว้ว่า

1. ครูต้องการโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
 2. ครูต้องการทดสอบความรู้ทักษะการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของตนเอง
 3. ครูมีความสามารถที่จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาทางวิชาชีพของตนเองได้ ถ้าได้รับการสนับสนุนและมีการจัดเวลาให้
 4. ความร่วมมือและร่วมแรงในระหว่างครูด้วยกันเองเป็นสำคัญในการพัฒนาตนเองของครู
- สรุปได้ว่า แฟ้มสะสมงานครู คือ แหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลหลายด้านเกี่ยวกับครูเจ้าของแฟ้ม ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ทำให้ครูเจ้าของแฟ้มมองเห็นภาพการทำงานของตนเอง ผู้บริหารทราบข้อมูลเพื่อการประเมินครู การให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับทำงานของเจ้าของแฟ้ม เป็นแฟ้มที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การจัดการเรียนการสอนของครูสะท้อนความเชื่อ แนวคิด ทักษะ ความรู้และประสิทธิภาพของครู แสดงถึงความสามารถในการประกอบวิชาชีพครูชั้นสูง ช่วยให้ครูได้มีโอกาสพิจารณาทบทวนผลงานการสอนวางแผนพัฒนาตนเอง วางแผนร่วมกับผู้อื่น โดยมีหลักฐานประกอบ เช่น รูปถ่าย วิดีโอเทป คำสั่ง บันทึก ฯลฯ

3. ลักษณะของแฟ้มสะสมงานครู

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 47) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู (Portfolio) เป็นแฟ้มหรือของซึ่งบรรจุผลงานของครู สารที่อยู่ในแฟ้มจะได้รับการเลือกจากเจ้าของแฟ้มว่า จะใส่สาระอะไรบ้าง โดยช่วงที่เลือกสาระมาใส่แฟ้มนั้น เจ้าของแฟ้มจะต้องคิดวางแผนงาน ประเมินและตัดสินใจว่าจะเลือกอะไรมาใส่ และใส่ในลักษณะใด สารที่เลือกมานั้นจะให้ข้อมูลแก่ผู้อ่านในเรื่องใดบ้าง

มีความต่อเนื่องตามเหตุการณ์ เวลา ปัญหา และวิธีการแก้ไข ฯลฯ เมื่อเลือกได้แล้วแฟ้มนี้จะได้รับการประเมินโดยบุคคลภายนอก เพื่อชี้จุดอ่อนจุดแข็งของสาระในแฟ้ม ดังนั้นแฟ้มสะสมงานจึงให้ข้อมูล ทั้งในด้านความก้าวหน้าเป็นระยะ (Formative Evaluation) และข้อมูลสรุป (Summative Evaluation) แก่เจ้าของแฟ้มและบุคคลภายนอก ชิ้นงานที่อยู่ในแฟ้มจะต้องสอดคล้องกับงานหลักของเจ้าของแฟ้ม ชิ้นงานในแฟ้มประกอบด้วย

1. งานที่ผลิตโดยเจ้าของแฟ้มเอง (เช่น แผนการสอน)
2. งานที่สะท้อนการสอนครู (เช่น ชิ้นงานของนักเรียน)
3. งานจากผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (เช่น จดหมายจากผู้ปกครอง)

ชิ้นงานที่อยู่ในแฟ้มแต่ละชิ้น ควรสะท้อนด้านต่าง ๆ ของการสอน เช่น ลำดับของเนื้อหาที่สอน กิจกรรมที่สอดคล้องและผลการสอน ตัวอย่างเช่น ชิ้นงานข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งต้องสะท้อนความรู้ในเนื้อหาที่ออกข้อสอบ ทักษะการออกข้อสอบและความเข้าใจในทักษะการสอบของนักเรียน

กมล สุคประเสริฐ และเสาวณี เกียรย์ (2540 : 45) กล่าวว่า เนื้อหาที่ควรเป็นหัวใจของแฟ้มสะสมงานครู คือ งานและผลงานด้านการสอน ที่อาจอยู่ในรูปของงานเขียนรูป วิดีโอเทป หรืออื่น ๆ ก็ได้

สุพล วังสินธ์ (2542 : 25) กล่าวว่า ผลงานในแฟ้มสะสมงานครูจะเป็นหลักฐานร่องรอยที่เกิดจากการบันทึกกระบวนการพัฒนาการสอนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการสำรวจสภาพเพื่อกำหนดจุดพัฒนา คัดกิจกรรม วางแผนดำเนินการและนำเสนอผลจากการปฏิบัติงานจริง (Authentic Performance) เป็นผลการพัฒนางานที่เกิดจากการปฏิบัติงานในสภาพปกติ

วรทัต ลัยนันท์ (2543 : 41) กล่าวว่า คำว่าแฟ้มสะสมงานครูนั่น จริง ๆ แล้วไม่ปรากฏในลักษณะของแฟ้มเสมอไป เพียงแต่เรียกแฟ้มเป็นคำกลาง ๆ อาจจะพัฒนาในรูปแบบใช้คอมพิวเตอร์หรือเก็บในระบบของซีดีรอมก็ได้ และมักมีคำถามเสมอว่า แฟ้มสะสมงานครูจะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ก.ค. กำหนดแบบไว้หรือไม่ หรือจะใช้แบบไหนจึงจะถูกต้อง ก.ค. มิได้กำหนดแบบแฟ้มสะสมงานครู และในขณะนั้นไม่มีหน่วยงานไหนกำหนดขึ้น ถือว่าเป็นเรื่องของครูที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้เอง

เกรฟส์, ซิมมอนส์ และเซเกอร์ (สำลี ทองธิว, 2540 : 7 ; อ้างอิงจาก Graves, Simmons and Seger, 1992) ได้กล่าวไว้ในลักษณะที่สอดคล้องกันว่า แฟ้มสะสมงานครูนั้มีลักษณะหลากหลาย ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการทำแฟ้มสะสมงานครูแต่ละคน ครูบางคนต้องการรวบรวมเอกสารการสอนที่ทำขึ้นไว้ในแฟ้มสะสมงาน อาทิเช่น แผนการสอน แบบฝึกหัด แบบประเมินผล ครูบางคนต้องการระบุปรัชญาแนวคิดด้านการเรียนการสอนของตน ระบุเป้าหมายการจัดการเรียน

การสอนตลอดภาคเรียนของรายวิชานั้น ใ้หัวข้อที่วางแผนจะสอนทั้งระยะยาวและสั้น ตลอดจนระบุความคาดหวังที่ต้องการจะให้เกิดหลังจากที่ทำการสอนแล้วไว้ในแฟ้มสะสมงาน ครูบางคนอาจต้องการใช้แฟ้มสะสมงานครูเพียงเพื่อเป็นที่รวบรวมงานชิ้นเด่น ๆ ของนักเรียน เก็บภาพถ่ายกิจกรรมที่จัดขึ้น หรือเก็บจดหมายชื่นชมจากผู้ปกครอง ในขณะที่ครูบางคนใช้แฟ้มสะสมงานครูในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้การสอนเท่านั้น โดยเก็บบันทึกภาพการประชุมกลุ่มครูในสาขาเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น ตลอดจนระบุชื่อโครงการและหลักสูตรที่ได้ไปศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งเป้าหมายของการทำแฟ้มสะสมงานครูประเภทหนึ่ง คือ การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนรายละเอียดของประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของตนกับครูผู้สนใจในเรื่องเดียวกันผ่านการประชุม เพื่อนำเสนอเนื้อหาในแฟ้มสะสมงานครูที่แต่ละคนทำขึ้น เป็นการปรับปรุงหรือให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูด้วยกัน นอกจากนี้อาจเป็นไปได้ด้วยว่าครูที่สอนต่างสาขาวิชากันก็สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรายละเอียดซึ่งกันและกันได้ ทำให้ได้รับทราบถึงความเป็นไปในชั้นเรียนของครูต่างสาขา ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูไม่โดดเดี่ยว แก้ปัญหาอยู่ตามลำพังเหมือนครูสมัยก่อน ๆ อีกต่อไป

แอร์ราเซียน และกูลลิคสัน (Airasian and Gullickson, 1996 : 9) ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาของครูว่า ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนของครู และเป็นการจัดเก็บอย่างมีระบบ ส่วนตัวข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการได้ แต่ถ้าเป็นทางการได้ก็ดี การเก็บข้อมูลจะช่วยให้ครูตระหนักถึงงานในหน้าที่ของตนได้ครอบคลุม และมีหลักฐานที่แน่นอนสำหรับการตรวจสอบ ใช้เป็นหลักฐานในการตั้งข้อสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับได้ดีขึ้น ซึ่งผลจากการวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้ ทำให้ครูเข้าใจความหมายและคุณภาพของงานที่ตนกำลังกระทำอยู่ สิ่งที่จะได้ตามมาคือ จะต้องรู้ว่าพอใจกับงานและผลของงานนั้นหรือยัง จะต้องทำอะไรต่อไป เพื่อทำให้งานนั้นมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมาก

จากการที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของแฟ้มสะสมงานครู มีลักษณะเป็นแฟ้ม หรือซอง หรือรูปของงานเขียน หรือรูปภาพ วิดีโอเทป อยู่ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ ซีดีรอม ซึ่งบรรจุผลงานของครูและผลงานด้านการสอนของครู สารในแฟ้มจะต้องได้รับการคัดเลือกจากเจ้าของแฟ้ม ให้ข้อมูลด้านความก้าวหน้าเป็นระยะ และข้อมูลสรุปขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูของแต่ละคน เช่น ต้องการระบุปรัชญาแนวคิดด้านการเรียนการสอน ระบุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาตลอดภาคเรียน ฉะนั้นแฟ้มสะสมงานครูจึงมีลักษณะที่หลากหลายขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน และขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการจัดทำว่าผู้จัดทำต้องการนำเสนออะไร

4. องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครู

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 3) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู ประกอบด้วย

1. สารบัญ เนื้อหาสาระในแฟ้ม
2. วัตถุประสงค์ของหน้าเสนอสาระในแฟ้ม
3. สาระต่างๆ อาจอยู่ในรูปงานเขียน ผลผลิตชิ้นงานก็ได้
4. ผลการประเมินสาระต่าง ๆ และแหล่งการประเมิน พร้อมหลักฐานการประเมินเป็น

ระยะ ๆ

5. ภาคผนวก แหล่งอ้างอิง

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคนอื่น ๆ (2540 : 80-82) ได้เสนอองค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครูไว้ดังนี้

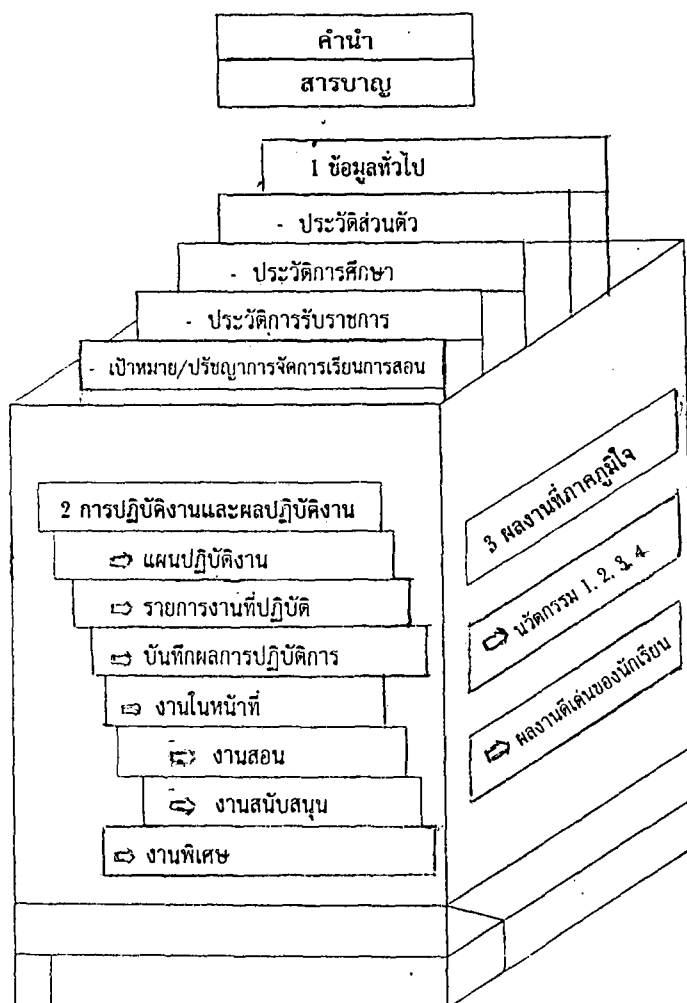
1. คำนำ ระบุทำอะไร เพื่อใคร ทำอย่างไร และผลเป็นอย่างไร
2. สารบัญ ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน
 - ตอนที่ 3 ผลงานที่ภาคภูมิใจ
3. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ระบุประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติการรับราชการ

เป้าหมาย / ปรัชญาการจัดการเรียนการสอน

4. ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน ระบุแผนปฏิบัติงาน รายการงานที่ปฏิบัติ บันทึกผลการปฏิบัติงาน งานในหน้าที่ (ประกอบด้วยงานสอนและงานสนับสนุนการสอน) และงานพิเศษ (งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย งานกิจกรรม โครงการริเริ่มสร้างสรรค์ หลักฐานงานพิเศษ เช่น วุฒิบัตร โล่ เกียรติบัตร)

5. ตอนที่ 3 ผลงานที่ภาคภูมิใจ เช่น นวัตกรรม 1,2, 3, 4 และผลงานดีเด่นของนักเรียน เป็นต้น โดยองค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานดังกล่าว ได้แสดงไว้ในภาพประกอบ 1

องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครู

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงานครู

ศุวิทย์ มุลคำ (2542 : 223-224) กล่าวว่า แฟ้มสะสมงานครู (Portfolio) มีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว เป็นการนำเสนอข้อมูลส่วนตัวเพื่อสะท้อนให้เห็นภาพของเจ้าของแฟ้มว่าเป็นใคร มีประวัติการศึกษา การทำงาน และลักษณะส่วนตัวเป็นอย่างไร ดังนั้นข้อมูลที่เสนอในส่วนนี้คือ

- 1.1 ชื่อ สกุล วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่
- 1.2 ประวัติการศึกษา
- 1.3 ประวัติการรับราชการ
- 1.4 ความสนใจ ความชื่นชม หรือชื่นชอบต่อผลงานต่างๆ
- 1.5 ลักษณะพิเศษส่วนตัว

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์และความสำเร็จของงานในอดีต เป็นการนำเสนอประสบการณ์และความสำเร็จของงานในอดีต ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพและความชำนาญการ หรือการเชี่ยวชาญ ดังนั้นข้อมูลที่เสนอในส่วนนี้ควรมีดังนี้

- 2.1 การเข้าอบรม/ประชุมสัมมนา
 - เรื่องที่ตรงกับความถนัด หรืองานที่รับผิดชอบ
 - เรื่องทั่ว ๆ ไป
- 2.2 การศึกษาดูงานด้านการศึกษา
 - เรื่องที่ตรงกับความถนัด หรืองานที่รับผิดชอบ
 - เรื่องทั่ว ๆ ไป
- 2.3 การดำเนินงานในกิจกรรม / โครงการหรืองานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ
 - การดำเนินงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำแล้วได้ผลดี
 - การร่วมโครงการพัฒนากับผู้อื่น ทำแล้วได้ผลดี
- 2.4 การเผยแพร่เอกสารความรู้
- 2.5 การเป็นวิทยากร
- 2.6 การได้รับคำยกย่องชมเชย และการได้รับรางวัล

ส่วนที่ 3 ผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรม เป็นส่วนนำเสนอกระบวนการพัฒนาผู้เรียนเป็นผลงานชิ้นเล็ก ๆ หรือนวัตกรรมชิ้นเล็ก ๆ จำนวนหลาย ๆ Folio แต่ละ Folio จะแสดงเป็นหลักฐานร่องรอยการบันทึกการทำงานของครูที่ทำไปบันทึกไป เป็นการนำเสนอกระบวนการทำงานและการลงมือปฏิบัติจริง (Authentic Performance) ของครู ผลงานส่วนนี้จึงจะสอดคล้องกับการประเมินครูตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ลักษณะผลงานแต่ละชิ้นจะมีความยาวประมาณ 8-12 หน้า โดยเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. บรรยายสภาพความสามารถของผู้เรียน
2. นำเสนอลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์เป็นระดับ
3. นำเสนอความสามารถของผู้เรียนตามลำดับ
4. เลือกระดับที่จะพัฒนาผู้เรียน

5. ค้นหาวิธีการ สื่อ นวัตกรรมที่คาดว่าจะได้ผลดี
6. ทำเป็นแผน คู่มือ สื่อ อุปกรณ์
7. สอนเน้นทักษะกระบวนการตามแผนหรือคู่มือ
8. บรรยายความรู้ลึก ข้อคิดที่ได้จากการทำงานทั้งหมด

คูิตเติล (Doolittle, 1997) กล่าวว่า รายละเอียดที่ควรอยู่ในแฟ้มสะสมงานครู มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู
2. รายละเอียดของชั้นเรียน เช่น ระดับชั้น จำนวนนักเรียน วิชาที่เรียน
3. ข้อสอบวิชาครู เอกสารประกาศนียบัตรของครู วุฒิบัตรต่าง ๆ ที่ได้รับ
4. บันทึกแสดงปรัชญา เป้าหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
5. เอกสารที่แสดงถึงความพยายามในการปรับปรุงตนเอง และแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

เอกสารแสดงหัวข้อสัมมนาทางวิชาการการอบรม

6. บันทึกการสอนที่ใช้เอกสารประกอบการสอน
7. ข้อสอบย่อย ข้อสอบปลายภาค และ โครงการที่ให้นักเรียนทำ
8. ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง และภาพวีดิทัศน์เกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
9. บันทึกผลการเข้าสังเกตการสอนของเพื่อนครูด้วยกัน
10. บันทึกการวิจารณ์งานสอนของตนเอง
11. ภาพถ่ายการจัดห้องเรียนและนิทรรศการต่าง ๆ

คูิตเติล ยังได้วิจารณ์ลักษณะการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูส่วนใหญ่ด้วยว่า เหมือนกล่องสะสมงานที่เต็มไปด้วยวัสดุการสอนและข้อสอบ ซึ่งที่จริงแล้วสิ่งที่ควรใส่ไว้ในแฟ้มสะสมงานครู นั้น ควรเป็นเป็นเอกสารที่ครูสร้างขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าครูท่านนั้นได้ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องอะไรบ้าง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะตัวในด้านใดและแสวงหาวิธีการพัฒนาตนเองอย่างไร และไปในทางใด ส่วนหลักการที่เป็นวัสดุและวัตถุต่าง ๆ ควรแยกเก็บไว้ต่างหาก ในฐานะเป็นเพียงภาคผนวกหรือเป็นหลักฐานไว้เพื่อการอ้างอิง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แฟ้มสะสมงานครูควรประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติการรับราชการ เป้าหมาย / ปรัชญาการจัดการเรียนการสอน ความสนใจ ความชื่นชมต่อผลงาน ลักษณะพิเศษส่วนตัว

2. การปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติงาน รายงานงานที่ปฏิบัติ บันทึกผลการปฏิบัติงาน งานในหน้าที่ งานพิเศษ ฯลฯ

3. ผลงานที่ภาคภูมิใจ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน หรืองานค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ที่ครูได้จัดทำขึ้น หรือผลงานดีเด่นของนักเรียนที่เกิดจากครูผู้สอน ฯลฯ

กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูซึ่งมีความสอดคล้องกันดังนี้

กรมวิชาการ (2540 : 9 - 120) ได้กำหนดกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงาน (Project Purpose) เป็นขั้นแรกที่ครูจะต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์ที่ใช้ในแฟ้มสะสมงาน และตัดสินใจว่าจะใช้แฟ้มผลงานชนิดใด ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโครงการ

2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน (Collect and Organize) สำคัญที่สุดของแฟ้มสะสมงานก็คือ การสะสมและจัดระบบชิ้นงาน ซึ่งครูจะต้องวางแผนร่วมกับนักเรียนว่าจะเก็บรวบรวมชิ้นงานอย่างไร และจะต้องออกแบบเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนได้จัดระบบชิ้นงานของเขา ซึ่งการจัดระบบชิ้นงานจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของงาน

2. ขั้นเลือกชิ้นงาน (Select) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาแฟ้มสะสมงาน การคัดเลือกชิ้นงาน ซึ่งจะต้องตัดสินใจว่าเนื้อหาอะไรจะอยู่ในแฟ้ม ใครจะเป็นผู้เลือกและมีวิธีการคัดเลือกอย่างไร

4. ขั้นการสร้างสรรค์ผลงาน (Interject Personality) ในขั้นนี้เป็นการถ่ายทอดความสามารถในการสร้างสรรค์งานที่แสดงถึงบุคลิกภาพของเจ้าของแฟ้มไปยังปก และหน้าต่าง ๆ ตลอดจนการวางรูปแบบ การตั้งชื่อชิ้นงาน งานสร้างสรรค์จะเป็นจุดเน้นของความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล

5. ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน (Reflect Metacognitively) ในขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนได้ตรวจสอบชิ้นงานของแต่ละชิ้นที่ได้คัดเลือกไว้ในแฟ้มสะสมงาน ชิ้นงานแต่ละชิ้นที่นักเรียนได้ทำสัญลักษณ์ไว้จะสะท้อนความหมายและคุณค่า โดยนักเรียนให้เหตุผลว่า ทำไมชิ้นงานนี้จึงรวมอยู่ในแฟ้มและนักเรียนรู้จักการใคร่ครวญใคร่ตรองด้วยตนเอง ดังนั้นการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับจะเป็นกระจุกต้องตัวให้เห็นตัวนักเรียนเอง

6. ขั้นตรวจสอบความสามารถของตนเอง (Inspect to Self Assess) นอกจากการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับในชิ้นงานแต่ละชิ้นแล้วคาดหวังว่านักเรียนจะตรวจสอบแฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินตนเองและดูชิ้นงานของตนว่าบรรลุเป้าหมายระยะสั้นมากน้อยเพียงใด นักเรียนได้พบจุดแข็งและ

จุดอ่อนอะไรบ้าง และงานที่ทำนั้นอยู่ในแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในแนวทางการทำงานของตน

7. ขั้นประเมินค่าผลงาน (perfect and evaluate) เมื่อยอมรับว่าเพิ่มสะสมงานเป็นเครื่องมือของการประเมินจึงต้องมีการจัดระบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ปรับเนื้อหาสาระให้ตรงกับที่ต้องการเพื่อให้พร้อมที่จะนำไปสู่การให้ระดับคะแนน ดังนั้นการทำให้งานสมบูรณ์จะช่วยให้ชักกลางงานและทำให้ผลิตผลสำเร็จเสร็จสิ้นลง

8. ขั้นการสร้างความสัมพันธ์ (connect and conference) การทำเพิ่มสะสมงานจะพัฒนามากขึ้น ถ้าผู้อื่นได้มีโอกาสในการรับรู้ความสำเร็จของผลิต ดังนั้นการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเพิ่มสะสมงานเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองได้ร่วมสนทนากันอย่างมีความหมายจะช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้นำเพิ่มสะสมงานเพื่อการตัดสินใจได้ ดังนั้นการเชื่อมความสัมพันธ์จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั่นเอง

9. ขั้นทำให้มีคุณค่า (นำเข้าและเอาออกชิ้นงาน) (inject/eject to update) การนำเข้าและเอาออกชิ้นงานจะคล้ายกับการหมุนเวียนเข้าออกประตู เพราะงานบางอย่างจะผนวกเข้าไปในขณะที่งานบางอย่างถูกนำออกมา เพิ่มสะสมงานจะควบคุมการจัดระบบหัวข้อที่นำเข้าและถอดออกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการดำเนินงานในขั้นนี้นับว่าจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เพิ่มสะสมงานใหม่และทันสมัย ดังนั้นการนำเข้าและถอดออกจึงเป็นระบบหมุนเวียนของเพิ่มสะสมงาน

10. ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ผลงาน (respect accomplishment) การจัดแสดงผลงานจะผนวกเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการของเพิ่มสะสมงาน โดยให้นักเรียนเตรียมจัดแสดงนิทรรศการด้วยตนเองเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ปกครองได้ชม ซึ่งมีการกำหนดเวลาไว้นานพอ อันเป็นการยอมรับคุณค่าผลงานและเป็นการฉลองความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจ

โรงเรียนไพฑูริคศึกษา (2540 : 55-56) ได้จัดทำเพิ่มสะสมงานครู ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. การบันทึกประวัติและผลงานครู ให้ครูเขียนประวัติส่วนตัว ประวัติการทำงาน ประวัติผลงานดีเด่นหรือเกียรติคุณในการปฏิบัติงาน ประวัติการเข้าอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน ฯลฯ และหากครูมีเอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงในกรณีข้างต้น ให้ครูจัดใส่ไว้ในเพิ่มผลงานด้วย

2. การประเมินตนเองของครู เพื่อให้ครูได้ทบทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ประเมินข้อดี ข้อเสีย ปัญหาอุปสรรค เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

3. การจัดทำการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา เพื่อให้ครูได้กำหนดเครื่องมือในการวัดผล โดยครูจะต้องนำคู่มือประเมินจุดประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ มาวิเคราะห์เพื่อจัดแยกจุดประสงค์

ที่เป็นภาคปฏิบัติจุดประสงค์ที่เป็นจิตพิสัยและจุดประสงค์ที่เป็นขบวนการแล้วนำมากำหนดชิ้นงานให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อใช้ในการประเมินต่อไป

3. การจัดทำปฏิทินการสอน เพื่อเป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการประเมิน โดยนำผลจากการวิเคราะห์จุดประสงค์และดูเนื้อหาจากคู่มือ นำมากำหนดเกณฑ์การประเมิน ว่าแต่ละจุดประสงค์และแต่ละเนื้อหาจะใช้วิธีการประเมินด้วยวิธีการใด

5. แผนการสะสมชิ้นงาน เพื่อให้ครูวางแผนในการที่จะมอบหมายชิ้นงานให้นักเรียนสร้างและกำหนดจำนวนชิ้นงานที่จะให้นักเรียนจัดเก็บเข้าแฟ้มในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดกำหนดให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรและปฏิทินการสอน

6. ใบงานกิจกรรมประเมินแบบบูรณาการ เป็นงานที่ครูวางแผนเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมโดยครูต้อง

6.1 กำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจนครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเสริมสร้างลักษณะ (จิตพิสัย)

6.2 กำหนดเป้าหมายของกิจกรรม โดยให้ครูกำหนดองค์ประกอบหรือรูปแบบของงานที่เป็นผลสำเร็จของงานชิ้นสุดท้าย

6.3 กำหนดขั้นตอนการของการดำเนินงาน ได้แก่ การกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน จำนวนสมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานและการเสนอผลงาน

6.4 กำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยกำหนดให้สอดคล้องกันทั้งจุดประสงค์ และพฤติกรรมคาดหวัง และต้องกำหนดระดับคุณภาพในภาพรวมของการปฏิบัติ การกรอกคุณภาพของงานนั้นครูจะต้องกรอกทั้งคะแนนดิบ และระดับคุณภาพ เพื่อความสะดวกในการนำไปประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

7. บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของครู โดยจัดให้ครูบันทึกเหตุการณ์ประจำวันในการปฏิบัติงานของครู โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

7.1 บันทึกงานที่ปฏิบัติในหน้าที่ประจำ เช่น งานการสอน งานดูแลนักเรียน งานธุรการ ในชั้นเรียน เป็นต้น

7.2 บันทึกงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานในหน้าที่ เช่น งานสอนแทน งานที่ได้รับมอบหมายในกรณีพิเศษ

8. ชิ้นผลงานทางวิชาการ ได้แก่ การที่ครูจัดทำเอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน หรืองานค้นคว้า งานวิจัยต่าง ๆ ที่ครูได้จัดทำขึ้น สภาพการณ์ที่เราต้องการศึกษาจะมีลักษณะเป็นอย่างไร อนาคตในการประเมินความต้องการ (Needs Assessment) นั้น การที่เราสามารถทราบถึงสภาพอันเป็นเป้าหมายที่พึงปรารถนา และสามารถนำมาเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ปัจจุบันได้ เรา

ก็จะสามารถทราบถึงความต้องการ (Need) หรือสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ประคินฐ์ ทองคำปลิว และ ครรชิต มนูญผล (2541 : 25-28) กล่าวว่า การเก็บสะสมผลงานและการประเมินผลงานต้องทำควบคู่กันไปตลอดเวลา กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู จึงถูกกำหนดควบคู่ไปกับการประเมินผลงานรวมเป็น 10 ขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนจัดทำแฟ้มสะสมงาน เป็นการแสดงความตั้งใจ หรือตัดสินใจจะเก็บสะสมผลงานด้านใดด้านหนึ่ง และค้นหาสิ่งที่ตนมีอยู่เพื่อนำมาจัดกลุ่ม จัดพบว่าสมควรจะอยู่ในกลุ่มใดจะได้กำหนดเป็นรายการที่จะเก็บสะสม

2. รวบรวมและจัดระบบผลงาน ประเด็นที่ควรพิจารณาในขั้นตอนนี้

2.1 ผลงานที่รวบรวมไว้นั้นจะเก็บไว้ที่ใด

2.2 จะจัดระเบียบในการจัดเก็บผลงานอย่างไร เช่น แยกตามวัตถุประสงค์ แยกตามเนื้อหา

2.3 แผนหรือระยะเวลาในการจัดเก็บ

3. คัดเลือกชิ้นงานหรือผลงาน เป็นการคัดเลือกรางวัลหรือหลักฐาน หลังจากที่มีงานไม่น้อยกว่า 4-5 ชิ้น โดยในครั้งแรกเป็นการเลือกงานที่ดีที่สุด ที่มีอยู่มาเก็บไว้ในที่เก็บอีกที่หนึ่งเรียกว่า “แฟ้มผลงานดีเด่น” หลังจากการคัดเลือกครั้งแรกเมื่อชิ้นงานเพิ่มขึ้นอีก 4-5 ชิ้น สามารถทบทวนดูว่าผลงานที่เลือกไว้กับผลงานใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้น ชิ้นใดเป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดก็เลือกมาเก็บไว้ในแฟ้มสะสมงานครูอีก

4. การจัดระบบแฟ้มสะสมงานครูให้เป็นงานเฉพาะตัว จะให้มีโอกาสนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ และสะท้อนคุณลักษณะของตนออกมาได้มากที่สุด องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมงานครู มีดังนี้

4.1 ส่วนนำ ประกอบด้วย ปก ข้อมูลส่วนตัว สารบัญ

4.2 ส่วนเนื้อหา เป็นส่วนที่เก็บรวบรวมงานหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้คัดเลือก อาจจะจัดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หรือลักษณะของงานก็ได้

4.3 ส่วนข้อมูลเพิ่มเติม เป็นส่วนที่ระบุแผนการสะสมงาน แผนการนำเสนองาน หรือแบบที่ใช้ในการจัดเก็บงาน ฯลฯ

5. สะท้อนข้อมูลย้อนกลับแต่ละชิ้นงาน บันทึกความเห็น หรือความรู้สึกของเจ้าของผลงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อชิ้นงานที่รวบรวมไว้ โดยอาจจะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น

5.1 ด้านความรู้สึกรู้สึก

5.2 ด้านความคาดหวัง

5.3 ด้านความคิดเห็นที่จะพัฒนาต่อเนื่อง

5.4 แนวทางการใช้ประโยชน์

5.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเสริมแรง

6. ตรวจสอบความสามารถของตนเองและเป้าหมาย เป็นการพิจารณาผลงานที่คัดเลือกแล้วของตนเอง และการบรรลุเป้าหมาย

6.1 ทำงานในลักษณะใดได้ดีที่สุด

6.2 ทำงานลักษณะใดไม่ได้ดี

6.3 ควรปรับปรุงการทำงานของตนในด้านใด

6.4 จะปรับปรุงตนเองอย่างไร

7. ทำงานให้สมบูรณ์และประเมินค่าผลงาน เป็นการตีค่าหรือสรุปผลงาน หรือความสามารถของผู้ร่วมงานในระยะเวลาต่าง ๆ เพื่อให้มีการปรับปรุงงานที่จะคัดเลือกสะสมไว้ให้ดียิ่งขึ้น

8. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงงาน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ให้ผู้ร่วมงานได้รับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีแลกเปลี่ยนประสบการณ์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนาระหว่างกัน การส่งแฟ้มสะสมผลงานให้พิจารณา การจัดประชุมพิจารณาผลงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ควรมีการเตรียมคำถามสำคัญไว้ถามผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากที่สุด

9. ทำชิ้นงานให้มีคุณค่าและทันสมัย เป็นการพัฒนาชิ้นงานที่คัดเลือกไว้ให้ดีกว่าเดิม หรือน่าสนใจกว่าเดิม โดยปรับปรุงหรือตกแต่ง แล้วนำผลงานที่ดีกว่ามาสะสมไว้

10. ชื่นชมและนำเสนอผลงาน เป็นขั้นตอนที่แสดงถึงความภาคภูมิใจและชื่นชมในผลงานหรือความสามารถของตน เป็นการนำแฟ้มสะสมงานดีเด่นมานำเสนอ และเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้มาชื่นชมความสำเร็จ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยนิยมจัดในลักษณะนิทรรศการ

บุรค์ ไฟการ์ที และเบลเกรด (หน่วยศึกษานิเทศก์ : ม.ป.ป. ; อ้างอิงจาก Bruke Fogarty and Belgrad. 1998) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินที่ประกอบด้วยกระบวนการที่สมบูรณ์ 10 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมผลงาน

2. การเก็บรวบรวมและจัดระบบผลงาน

3. การคัดเลือกผลงานตามเกณฑ์
4. การสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นลักษณะเฉพาะตัว
5. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน
6. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง
7. การประเมินผลงาน
8. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลงาน
9. การปรับเปลี่ยนผลงานให้เป็นปัจจุบัน
10. การประชาสัมพันธ์ร่วมชื่นชมผลงาน

ศุพล วังสินธุ์ (2542 : 25-26) กล่าวถึงกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู มี 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. บรรยายสภาพความสามารถของผู้เรียน การพัฒนางานของครู ต้องเริ่มต้นจากครูรู้จักนักเรียนก่อน การจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนเรียนรู้ได้ (All Can Learn) ครูต้องสามารถบรรยายสภาพและกำหนดปัญหาของผู้เรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน จากข้อมูลและการประเมินตามสภาพที่แท้จริงได้

2. การนำเสนอลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์เป็นระดับ เมื่อทราบปัญหาและกำหนดรายวิชาได้แล้ว ขั้นที่ 2 นี้ ท่านก็สามารถกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นระดับที่มีความต่อเนื่องกันได้

3. นำเสนอความสามารถของผู้เรียนตามระดับ ขั้นนี้ท่านต้องวิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ในวิชาหรือกลุ่มที่ท่านจะพัฒนาเป็นระดับ ๆ ได้

4. เลือกระดับที่จะพัฒนาผู้เรียน ขั้นนี้ท่านสามารถกำหนดนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

5. ค้นหาวิธี สื่อ นวัตกรรมที่คาดว่าจะได้ผลดี เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาและกำหนดระดับ ลักษณะคุณภาพที่จะพัฒนาแล้ว ในขั้นนี้จะเป็นการค้นหาวิธี สื่อ นวัตกรรม

6. ทำเป็นแผนคู่มือ สื่อ อุปกรณ์ เมื่อท่านคิดวิธีการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้แล้ว ในขั้นนี้เป็นขั้นการวางแผนการทำงาน การจัดทำแผนการสอน คู่มือ สื่อ อุปกรณ์ เป็นการเตรียมพร้อม ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง

7. ตอเน้นทักษะกระบวนการตามแผนหรือคู่มือ ในขั้นตอนนี้ท่านสามารถเสนอให้เห็นภาพ และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนได้คิดอะไรสามารถอธิบายหรือเขียนบรรยายยาว ๆ ได้มีหลักฐานและร่องรอยที่ได้จากการลงมือทำจริงสะท้อนความสำเร็จของผู้เรียนในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน

8. ประมวลผลการพัฒนา นำเสนอผลเทียบกับสภาพเดิม ในขั้นนี้เป็นการประมวลผลหลักฐานร่องรอยการพัฒนาผู้เรียน แต่ละคนในแต่ละกิจกรรม นำมาทำเป็นตารางแสดงพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม จนครบขั้นตอน แล้วเห็นภาพการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนและชี้ให้เห็นว่าวิธีการดังกล่าว สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีระดับคุณภาพสูงขึ้นตามที่กำหนด สรุป อภิปรายผลให้เห็นภาพชัดเจน โดยย่อ

9. บรรยายความรู้สึก ข้อคิดที่ได้จากการทำงานมาทั้งหมดนี้ จะเป็นการบรรยายความรู้สึกที่มีต่อผลงานชิ้นนี้ว่า ลักษณะของผลงานชิ้นนี้เป็นอย่างไร ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการทำผลงานชิ้นนี้ มีข้อเสนอแนะกับผู้ที่สนใจอะไรบ้าง มีความภาคภูมิใจต่องานชิ้นนี้เพียงใด

สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 78 – 82) กล่าวว่า มีกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมงาน ขั้นตอนแรกของการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู คือ การวางแผนการทำแฟ้มสะสมงานโดยกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดทำแฟ้มสะสมงาน โดยกำหนดว่าจะจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่ออะไร ซึ่งอาจจะจัดทำเพื่อประกอบการเสนอขอตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นตำแหน่งอาจารย์ 3 หรืออาจารย์ใหญ่ ระดับ 8 หรือผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 9 การประกวดครูดีเด่น การเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน ในการจัดเก็บผลงานหรือหลักฐานเข้าแฟ้มสะสมงานหากไม่ตั้งใจหรือระมัดระวังแล้ว สิ่งที่จัดเก็บไว้อาจกลายเป็นสิ่งที่ไม่ได้สะท้อนถึงจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงาน ซึ่งแฟ้มสะสมงานนั้นก็จะเป็นสมุดรวบรวมภาพหรือคำสั่งเท่านั้น

3. การคัดเลือกผลงาน การคัดเลือกผลงานอาจดำเนินการช่วยปีดภาคเรียนหลังจากที่มีการรวบรวมผลการปฏิบัติงานครบ 1 ปี การศึกษาโดยพิจารณาว่าเรื่องใด ผลงานมีลักษณะคล้ายคลึงกันหลาย ๆ ชิ้น ก็อาจเลือกผลงานที่ดีเป็นตัวแทนของผลงานเรื่องนั้น ๆ มาจำนวนหนึ่ง

4. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน อาจรวมถึงการสรุปรวบรวมความคิดเห็นหรือการชื่นชมจากคนอื่นด้วย จะทำให้ผลงานนั้นๆ มีความหมายยิ่งขึ้น

5. การประเมินผลงาน การประเมินผลงาน คือ การนำผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมาย/แผนงานที่กำหนดไว้ แล้วตัดสินว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีเรื่องใด/หัวข้อที่ประสบผลสำเร็จ เรื่องใด/หัวข้อใดที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเพราะเหตุใด แล้วนำข้อมูลดังกล่าววางแผนพัฒนางานในปีต่อไป

6. การจัดระบบของแฟ้มสะสมงาน ขั้นตอนการจัดระบบแฟ้มสะสมงานเป็นการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ในแฟ้มให้เป็นระเบียบ มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

6.1 ส่วนนำ ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ

6.2 ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลประวัติ (ตอนที่ 1) ซึ่งอาจใช้วิธีการสำเนาเอกสารเฉพาะใบงานหน้าแต่ละรายการสำหรับหลักฐานอ้างอิง อาจจะนำไปใช้บันทึก และรวบรวมต่อไปในการศึกษาใหม่

6.3 ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลหรือหลักฐานที่แสดงถึงการปฏิบัติในด้านการครองตน ครองคน ครองงาน และผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรม

6.4 ส่วนสรุป อาจจะเป็นสรุปผลการพัฒนางานทุกด้านเพื่อสรุปงานทั้งหมด

7. การจัดนิทรรศการหรือแสดงผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันเสนอผลงานแก่บุคคลทั่วไป การจัดนิทรรศการหรือการแสดงผลงานนี้ อาจจัดในลักษณะของการจัดนิทรรศการวันสำคัญต่างๆ เช่น วันประถมศึกษา วันปิดภาคเรียน วันประชุมผู้ปกครองนักเรียน หรือการจัดประชาสัมพันธ์ผลงานของครูในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนเพื่อให้ครูได้ทราบว่า การจัดทำแฟ้มสะสมงานครูควรจะทำอะไรบ้าง ทำอะไรก่อน อะไรหลัง และได้ดูรายละเอียดในการจัดทำ กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงานครู เป็นขั้นกำหนดดูว่าจะนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้อะไร จะได้จัดทำแฟ้มสะสมงานครูให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้สะดวกในการนำไปใช้และการนำเสนองาน

2. ขั้นรวบรวมชิ้นงานและจัดการชิ้นงาน เป็นขั้นสะสมและจัดระบบชิ้นงาน

3. ขั้นเลือกชิ้นงาน เป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาแฟ้มสะสมงาน คือ การคัดเลือกชิ้นงานที่มีคุณภาพ และชิ้นงานที่ดีที่สุดบรรจุในแฟ้มสะสมงานครู

4. ขั้นการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นตอนการถ่ายทอดความสามารถ ความรู้สึกลอกมาในรูปแบบของชิ้นงาน เป็นการจัดหรือตกแต่งชิ้นงานให้น่าสนใจ สวยงาม ถูกต้อง และมีความคิดสร้างสรรค์

5. ขั้นสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน เป็นขั้นตอนการให้เหตุผลของชิ้นงานที่บรรจุในแฟ้ม ว่าชิ้นงานที่นำมาบรรจุไว้เพื่ออะไร

6. ขั้นตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นขั้นตอนการตรวจสอบเพิ่มสะสมงานครู เพื่อประเมินตนเองและดูชิ้นงานว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่
7. ขั้นประเมินค่าผลงาน เป็นขั้นตอนการปรับเนื้อหาสาระให้ตรงกับที่ต้องการ
8. ขั้นการสร้างความสัมพันธ์ เป็นขั้นให้ผู้อื่นได้มีโอกาสชื่นชมผลงาน
9. ขั้นทำให้มีคุณค่า เป็นขั้นที่นำชิ้นงานเข้าและออก เพื่อให้เพิ่มสะสมงานครู สามารถนำเสนอได้ตรงเป้าหมาย และเพียบพร้อมไปด้วยสาระที่มีคุณค่า
10. ขั้นการประชาสัมพันธ์ผลงาน เป็นขั้นตอนการจัดแสดงผลงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้มีโอกาสรับทราบผลงาน และเพื่อให้เจ้าของเพิ่มสะสมงานครู มีความภาคภูมิใจ

ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2540 : 140) กล่าวถึง ปัญหาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

1. ข้อค้อยที่เด่นชัดที่สุด คือ ครูมีภาระงานมากขึ้น
2. เพิ่มสะสมงานครู อาจกลายเป็นสิ่งรบกวนการเรียนการสอน โดยไปลดเวลาสอน เพราะ
 - (ก) เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการจัดการเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่มอบหมาย เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือก, การบันทึก ฯลฯ
 - (ข) มีผลกระทบในทางลบต่อความคิดสร้างสรรค์และทัศนคติของนักเรียน และ
 - (ค) งานที่มอบหมายทำไม่เสร็จ
3. เพิ่มสะสมงานครู อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู เช่น ไม่มีการปรึกษาหารือ (Conferences) ไม่อนุญาตให้นักเรียนเลือกสื่อต่าง ๆ ไม่หาสื่อหลากหลายมาให้นักเรียน ไม่พยายามแสดงให้นักเรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของการสอนกับการวัดผล ไม่พยายามที่จะแสวงหาจุดแข็งของนักเรียน ไม่มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง และครูให้คำแนะนำ/สั่งงานมากเกินไป
4. เพิ่มสะสมงานครู อาจนำไปสู่ความขัดแย้งเรื่องการให้คะแนน
5. การทำเพิ่มสะสมงานครู ครูต้องได้รับการอบรมทุกรูปแบบและต้องมีที่ปรึกษา เพื่อให้ครูสามารถรวบรวมข้อมูล และอธิบายข้อมูลต่าง ๆ ได้
6. เพิ่มสะสมงานครู ให้ข้อมูลที่มีลักษณะแปลก ซึ่งอาจถูกละเลยหรือถูกวิจารณ์โดยฝ่ายต่าง ๆ ได้

7. เพิ่มสะสมงานครู อาจกลายเป็นแนวทางที่สนับสนุนให้ครูใช้วิธีสร้าง “เครื่องมือวัดผลอย่างเดียวก็น่าได้ทุกอย่าง” หรือคิดว่า “เพิ่มสะสมงาน และการวัดผลโดยใช้เพิ่มสะสมงาน เหมาะกับจุดมุ่งหมายทุกประเภท”

8. เพิ่มสะสมงานครู อาจนำไปสู่ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ เรื่องความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงตรงของข้อมูลที่รวบรวมและมาตรฐานของเนื้อหาของเพิ่มสะสมงานได้

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 63) กล่าวถึงปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูไว้ว่า

1. เพิ่มสะสมงานครูใช้เวลา และความอดทนในการรวบรวมผลงานใส่แฟ้ม สารระโนเพิ่มยากที่จะให้คะแนนอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผล

2. เนื้อหาสาระในแฟ้มก็เช่นกัน บางรายการอาจไม่เกี่ยวข้องโดยตรง หรือไม่เป็นตัวแทนงานของครู หรือครูอาจคัดเลือกเฉพาะงานเด่นของตนมาใส่แฟ้ม ซึ่งสะท้อนเฉพาะด้านดีของครู เช่น คัดเลือกงานเขียนของนักเรียนที่ดีที่สุดในห้องมาใส่ หรือคัดเลือกจดหมายชมเชยจากผู้ปกครอง

3. แฟ้มที่สวยงาม ประณีต อาจก่อให้เกิดความลำเอียงในการให้คะแนน หรือการจัดทำสาระในแฟ้ม เช่น วิดีโอ หรือสื่อโสตทัศนศึกษาทั้งหลายที่ได้รับการจัดทำอย่างสวยงามโดยฝีมือผู้เชี่ยวชาญ สารบางอย่างในแฟ้ม ครูอาจไม่ได้ดำเนินการเอง หากแต่มีผู้อื่นจัดทำให้

4. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบ การประเมินเพิ่มสะสมงานครู ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับวิธีการหาข้อมูลแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม การทดสอบ

5. ครูอาจใช้เวลาไปกับการจัดทำแฟ้มแทนการสอนนักเรียน

สรุปในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. เพิ่มสะสมงานครูใช้เวลาและความอดทนในการรวบรวมผลงานใส่แฟ้มมาก เพราะในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูจะต้องใช้ความสามารถหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการจัดทำ ความสามารถในการประสานงานติดต่อขอข้อมูล และอื่น ๆ

2. เนื้อหาสาระในแฟ้มอาจจะไม่สะท้อนภาพของครูหรือสะท้อนเฉพาะด้านดี เพราะส่วนใหญ่การนำเสนอสาระในแฟ้มเพิ่มสะสมงานครู ครูทุกคนจะนำเสนอแต่ด้านดีที่ทำให้องค์ภาพพจน์ตัวเองดูดี สวยงาม

3. ครูมีภาระงานมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันงานการสอนของครูจะต้องมีการสอนมากขึ้น เพราะบุคลากรน้อยลง เมื่อครูจะต้องจัดทำเพิ่มสะสมงานครู จึงถือว่าเป็นภาระเพิ่มขึ้น

4. เพิ่มสะสมงานครูอาจไปรบกวนเวลาสอนนักเรียน เพราะครูบางคนอาจจะนำเพิ่มสะสมงานครูไปทำในเวลาสอนหรือสนใจอยู่กับเพิ่มสะสมงานครู

5. แฟ้มที่สวยงาม ประณีต ก่อให้ความลำเอียงในการให้คะแนน เพราะการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูจะพัฒนาได้ ต้องมีการประเมินผล การประเมินผลอาจจะไม่ได้ดูที่เนื้อหา แต่ดูส่วนประกอบที่สวยงามของแฟ้มเป็นหลัก

6. สาระบางอย่างในแฟ้มอาจไม่ใช่ผลงานของเจ้าของแฟ้มสะสมงานครู เพราะเจ้าของแฟ้มสะสมงานครูอาจนำเอาผลงานของผู้อื่นมานำเสนอ

7. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบการประเมินแฟ้มค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับแบบการประเมินอื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม แบบทดสอบ ฯลฯ

8. แฟ้มสะสมงานครูอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู

การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

อุทุมพร จามรมาน (2540 : 62-63) กล่าวถึงประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ดังนี้

1. แฟ้มสะสมงานครูเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาสาระ และความสามารถในการวางแผนงานการจัดการ และการประเมินผลงาน
2. แฟ้มสะสมงานครูเป็นตัวกระตุ้นให้ครูได้ทบทวนบทบาทหน้าที่ของตน งานที่ตนทำ ผลงานที่ตนสร้าง
3. แฟ้มสะสมงานครูเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตัวเอง และวิชาชีพของตน
4. แฟ้มสะสมงานครูสะท้อนความสามารถในการสอนได้หลายแง่หลายมุม หลายรูปแบบ
5. แฟ้มสะสมงานครูเป็นแหล่งรวมข้อมูลหลายแหล่ง เช่น จดหมายจากเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง ตัวอย่างงานของนักเรียน รางวัลต่าง ๆ งานเขียน ฯลฯ

6. แฟ้มสะสมงานครูเป็นตัวกระตุ้นการพิจารณาตนเอง และวิชาชีพของตนเอง

สันติ ทองประเสริฐ (2540 : 15) กล่าวถึงประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการเรียนการสอนทุกระยะ
2. เป็นที่รวมผลงานของครู และนักเรียน ตลอดจนข้อสนเทศต่าง ๆ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
3. เป็นสิ่งที่จะช่วยกำกับการพัฒนาการทำงาน of ครู และการเรียนของนักเรียน เนื่องจากมีผลงานสะสมที่สามารถตรวจสอบได้
4. ใช้เป็นเครื่องมือประเมินตนเอง เป็นการฝึกให้รู้จักประเมินและปรับปรุงตนเอง ตลอดจนวางแผนเป้าหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสม

5. ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นหรือเสริมกำลังใจ และสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จตามอัธยาศัยของตน

6. สร้างความภาคภูมิใจ ความเป็นเจ้าของ และความเชื่อมั่นในตนเอง
7. เป็นแนวทางที่เที่ยงตรงในการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง
8. ทำให้การกระทำกิจกรรมของครูและนักเรียนในชั้นเรียนมีความหมายเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น

9. เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการพัฒนาการสอนระหว่างครูกับเพื่อนครู และครูกับผู้บริหาร

10. เป็นหลักฐานที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และความเชี่ยวชาญการสอนของครู ในการเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น และหลักฐานการพิจารณาความดีความชอบประจำปี

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 21) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนกาญจนาภิเษก จัหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. เป็นการกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาผลงานของตนเอง จากการได้เห็นแฟ้มสะสมงานของเพื่อนครู

2. ครูสามารถวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง สามารถวิเคราะห์สะท้อนความสำเร็จก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองได้ด้วย

3. งานที่โรงเรียนมอบหมายให้หมวดวิชาต่าง ๆ มีการรวบรวมหลักฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สามารถนำไปพยากรณ์ ประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครู-อาจารย์ในหมวดวิชาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาชิ้นงาน โดยพิจารณาปรับลดหรือเพิ่มงานให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

จากคำกล่าวของนักวิชาการหลายท่าน ทำให้ทราบว่าแฟ้มสะสมงานครูมีประโยชน์สรุปได้ดังนี้

1. ครูใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี
2. ครูใช้เป็นที่รวบรวมผลงานครู และนักเรียน
3. ครูใช้เป็นที่ช่วยกำกับการพัฒนาการทำงานของครู เนื่องจากมีผลงานสะสมที่สามารถตรวจสอบได้
4. ครูใช้เป็นเครื่องมือประเมินตนเอง เป็นการฝึกให้รู้จักประเมินปรับปรุงตนเอง ตลอดจนวางแผนเป้าหมายของตนเองได้อย่างเหมาะสม

5. ครูใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูที่จะนำไปศึกษา และปรับใช้ต่อไป

6. ครูใช้เป็นแนวทางที่เที่ยงตรงในการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง

7. ครูใช้สร้างความภาคภูมิใจ ความเป็นเจ้าของ และความเชื่อมั่นในตนเอง

8. ครูใช้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ทั้งใน ด้านความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เพื่อเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น

สภาพการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดชายทะเลตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน มีพื้นที่ 872,347 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 532,015 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (สายธนบุรี-ปากท่อ) ประมาณ 30 กิโลเมตร หรือตามระยะทางรถไฟสายแม่กลอง 30.1 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี

การศึกษา

จำนวนสถานศึกษาทุกสังกัด 150 แห่ง โดยมีตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา แยกเป็นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 142 แห่ง นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 8 แห่ง จำนวนครูทุกสังกัด 3,392 คน แยกเป็นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 3,134 คน นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 258 คน จำนวนนักเรียนนักศึกษาทุกสังกัด 85,365 คน แยกเป็นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 76,067 คน นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 9,298 คน อัตราส่วนครู : นักเรียน 1 : 25

จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน มีพื้นที่ 2,168,327 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,204 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ประเทศ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกตามเส้นทางถนนเพชรเกษมประมาณ 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี 51 กิโลเมตร หรือโดยเส้นทางรถไฟ 62 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกรุงเทพมหานคร
 ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดราชบุรี
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษา

จำนวนสถานศึกษาทุกสังกัด 360 แห่ง แยกเป็นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 347 แห่ง นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 13 แห่ง โดยมีตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา จำนวนครูทุกสังกัดรวม 12,637 คน แยกเป็นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 8,509 คน นอกสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ 4,128 คน นักเรียนนักศึกษา รวม 210,077 คน อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 172,198 คน นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 37,879 คน อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 20

จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษา 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี จังหวัดสมุทรสาครมีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 11 โรงเรียน จังหวัดนครปฐม มีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 29 โรงเรียน

2. การให้ความรู้เกี่ยวกับแฟ้มสะสมงาน

โรงเรียนในจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรม การพัฒนาการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยแฟ้มสะสมงาน ซึ่งจัดโดยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติ ระยะเวลา 2 วัน สำหรับครู – อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียน วัดดูประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนด้วยการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดกระบวนการเรียนการสอนและมีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมงาน รวมทั้งจัดทำเอกสารคู่มือประกอบ ทำให้ครู – อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสมงาน และในปีการศึกษา 2541 กรมวิชาการได้จัดทำคำชี้แจงแนวทางการประเมินสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน นำไปใช้ในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการนำวิธีประเมินผลการเรียนดังกล่าว ไปใช้ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของระเบียบการประเมินผลต่อไป (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. 2542, 19 กุมภาพันธ์ คำสั่งที่ ศธ 0870/407 เรื่อง เอกสารชี้แจงแนวทางการนำวิธีการประเมินสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานไปใช้ในการประเมินผลการเรียน)

สำนักงาน ก.ค. ให้ใช้เพิ่มสะสมงานครูเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงานทางวิชาการ ตามสภาพจริงอีกทางเลือกหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้ข้าราชการครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงานสำหรับการประเมินผลงานทางวิชาการตามสภาพจริงอย่างถูกต้อง สำนักงาน ก.ค. จึงกำหนดจัดให้มีการฝึกอบรมวิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงาน รวม 3 รุ่น และทางสำนักงาน ก.ค. ขอความร่วมมือจากท่านผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดดำเนินการคัดเลือก ข้าราชการครูเข้าอบรมตามคุณสมบัติจำนวน 2 ท่าน ในการฝึกอบรมวิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงาน รุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 12-16 กันยายน 2542 ณ โรงแรมโกเตนซ์ดี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี (สำนักงาน ก.ค. 2542 , 20 สิงหาคม คำสั่งที่ ศธ 1305 /3715 เรื่อง การฝึกอบรม วิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงาน)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีนโยบายให้ครูอาจารย์ทุกคนจะทำเพิ่มสะสมงานครู โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฝึกปฏิบัติและแจกเอกสารประกอบคำชี้แจง ทางโรงเรียนจัดทำเพิ่มต้นแบบของเพิ่มสะสมงานครูเป็นแบบอย่าง โดยยึดรูปแบบของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านจากองค์ประกอบของเพิ่มสะสมงานครูมาใช้ในการนำเสนอ ซึ่งมีความแตกต่างกัน เช่น เพิ่มสะสมงานครูของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) เพิ่มสะสมงานครูของสุวิทย์ มูลคำ, ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์และคณะ ฯลฯ แต่ส่วนใหญ่ยังขาดเหตุผล กระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ขาดการประเมินผลเพิ่มสะสมงานครู และการนำเพิ่มสะสมงานครู ไปใช้ประโยชน์

ทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนตัวแปร

1. ด้านวุฒิการศึกษา การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาสภาพการจัดทำ และการใช้ประโยชน์เพิ่มสะสมงานครู เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม แนวคิด แนวความเชื่อของบุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหา และให้ความร่วมมือที่จะพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้ดีกว่า

ภารดี ศิริบุรี (2525 : 88-89) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลปรากฏว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสูงกว่า เป็นบุคคลที่มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษามากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่า โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการสอนต่าง ๆ แม้อาจารย์ที่มีวุฒิสูง ๆ เหล่านั้น ไม่ได้ศึกษามาโดยตรง แต่ก็รู้จักวิธีการเสาะแสวงหาและค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ ได้ดี และกว้างขวางกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่า

วิชิต คาราบถ (2523 : 83) ได้ศึกษาสถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งมีคุณวุฒิสอง จะทำผลงานทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี

ธนพล โล่ห์สุวรรณ (2525 : 43-44) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของเสียงตามสายที่มีต่อความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเสียงตามสายแตกต่างกัน

พรเลิศ อ่วมพ่วง (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า ในภาระงานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการ อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก มีชั่วโมงปฏิบัติงานมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

จากแนวความคิดและงานวิจัยข้างต้น พบว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา การทำผลงานทางวิชาการ ซึ่งพบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะมีการยอมรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนั้นยังแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ รวมทั้งการทำผลงานทางวิชาการได้ดีกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า จึงสรุปได้ว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อการรับรู้ความเข้าใจต่อการศึกษา สภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม

2. ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับงานนิเทศการสอน งานแต่งตำรา งานเขียนบทความ และงานบริการทางวิชาการ ประสบการณ์การทำงานจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

วิชิต คาราบถ (2523 : 85-86) ได้ศึกษาสถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก พบว่า ด้านงานแต่งตำรา ด้านงานเขียนบทความ กลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 20 ปี มีจำนวนอาจารย์ทำงานด้านนี้มากกว่ากลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี

พรเลิศ อ่วมพ่วง (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีชั่วโมงปฏิบัติงานในภาระงานวิจัย และงานเขียนทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-5 ปี

ดาบทิพย์ วุฒิพงษ์พานิช (2539 : 114) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริหารคุณภาพ โดยรวมของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานมีผลต่อการยอมรับการบริหารคุณภาพโดยรวม โดยไม่แตกต่างกัน

จากแนวคิดและงานวิจัยข้างต้น พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานมีผลต่องานแต่งตั้งด้านการเขียนบทความ งานวิจัย งานเขียนทางวิชาการ และการยอมรับการบริหารคุณภาพ โดยครูอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานมาก จะทำงานด้านงานแต่งตั้ง งานวิจัย งานเขียนบทความทางวิชาการ และการยอมรับการบริหารคุณภาพมากกว่าครู-อาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานน้อย สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการทำงานจึงมีผลต่อการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

3. ด้านเจตคติ เจตคติเป็นความคิดและความรู้สึกกับคนรอบข้าง วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม โดยเจตคติมีรากฐานมาจากความเชื่อ อาจส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตได้ เจตคติเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเจตคติเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับพฤติกรรม

สมปอง ขวงสะอาด (2528 : 12) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ท่าที ความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อบุคคล สถานการณ์ หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยจะแสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงนิมาน (ทางบวก) คือ ชอบ พอใจ เห็นด้วย

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535 : 112) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

บุญทอม นีกรธรรม (2542 : 9) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อม จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ท่าที ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาในเชิงนิมาน (ทางบวก) ชอบ พอใจ เห็นด้วย สนับสนุน หรือในเชิงนิเสธ (ทางลบ) คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน

สาโรจน์ กาฬศิริศิลป์ (2543 : 13) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สิ่งของ หรือสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง และทัศนคตินี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการเรียนรู้

เธอร์เบิร์น (Thorburn, 1992) ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของครูต่อการสร้างหลักสูตรในกรณีจะวางแผนในการสอนศิลปะในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบต่อทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษา เป็นปัญหาที่จะต้อง ปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในสังคม ความสอดคล้องกันตามเจตคติของครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนความสอดคล้องกันของทฤษฎีและการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปศึกษา

จากแนวความคิดของนักวิชาการและงานวิจัย พบว่า เจตคติ หมายถึง สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ทำให้ ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคล สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านได้ สรุปว่าในสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ตั้งกัศกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ครู-อาจารย์อาจจะแสดงเจตคติในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการเรียนรู้และประสบการณ์ของครู-อาจารย์ผู้นั้น

4. หมวดวิชา กรมสามัญศึกษา (เขาวิน สาลิฉันทน์ และนพคุณ ทรงชาติ, 2533 : 338-339 ; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา, 2522) ได้กล่าวถึงระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 ให้มีหัวหน้าหมวดวิชาในสถานศึกษาไม่เกิน 15 หมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาภาษาไทย
2. หมวดวิชาสังคมศึกษา
3. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
4. หมวดวิชาคณิตศาสตร์
5. หมวดวิชาพลานามัย
6. หมวดวิชาภาษาอังกฤษ
7. หมวดวิชาภาษาต่างประเทศที่สอง
8. หมวดวิชาศิลปศึกษา ก.
9. หมวดวิชาศิลปศึกษา ข.
10. หมวดวิชาการงานและอาชีพประเภทวิชาอุตสาหกรรมศึกษา
11. หมวดวิชาการงานและอาชีพประเภทธุรกิจศึกษา
12. หมวดวิชาการงานและอาชีพประเภทวิชาคหกรรม

13. หมวดวิชาการงานและอาชีพประเภทวิชาเกษตรกรรม

14. หมวดวิชาหัตถศึกษา

15. หมวดวิชากิจกรรม

สถานศึกษาใดยังไม่สามารถแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาตาม 10, 11, 12 หรือ 13 ตั้งแต่ 2 หมวดวิชาขึ้นไป ให้มีหมวดวิชาศิลปปฏิบัติในสถานศึกษานั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าในหมวดวิชาตาม 10, 11, 12 หรือ 13 ซึ่งยังไม่สามารถแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาเป็นวิชาในหมวดศิลปปฏิบัติไปพลางก่อน และให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาศิลปปฏิบัติและรองหัวหน้าหมวดวิชาศิลปปฏิบัติได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และหมวด 2

กรมวิชาการ (2535 : 4) ได้กล่าวถึงโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จากตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตร แบ่งกลุ่มวิชาออกเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ

1. ภาษา
 - 1.1 ภาษาไทย
 - 1.2 ภาษาต่างประเทศ
2. วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์
 - 2.1 วิทยาศาสตร์
 - 2.2 คณิตศาสตร์
3. สังคมศึกษา
4. พัฒนาศิลปะ
 - 4.1 พลานามัย
 - 4.2 ศิลปศึกษา
5. การงานและอาชีพ
 - 5.1 การงาน
 - 5.2 อาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 8 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์

4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษา และพลศึกษา
6. ศิลปะศึกษา
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้

ปีการศึกษา 25456 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4

ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5

ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544, 2 พฤศจิกายน คำสั่งที่ วก 116/2544 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544)

ตามระเบียบกรมสามัญศึกษา ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีหัวหน้าหมวดวิชาในสถานศึกษาได้ไม่เกิน 15 หมวดวิชา แต่ตามโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดกลุ่มวิชา 5 กลุ่มวิชา หรือ 8 หมวดวิชา ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ซึ่งจะเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2546 และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้ยึดถือหมวดวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แบ่งออกเป็น 8 หมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาภาษาไทย
2. หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ
3. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์
4. หมวดวิชาคณิตศาสตร์
5. หมวดวิชาสังคมศึกษา

6. หมวดวิชาพลานามัย
7. หมวดวิชาศิลปศึกษา
8. หมวดวิชาการงานและอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แฟ้มสะสมงานครูเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในวงการการศึกษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งแฟ้มสะสมงานครูมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูแต่ละคน เช่น ครูบางคนจัดเก็บรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอนของครู การปฏิบัติงานของครูตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ การนำเสนอผลงานเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาความดีความชอบ การนำเสนอผลงานเพื่อใช้ประกอบการเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น ดังนั้นรูปแบบ และเนื้อหาของแฟ้มสะสมงานครู จึงขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ยังมีการศึกษาน้อย ดังนั้นจึงขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานที่นำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ ดังนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครูในประเทศไทย

คำดี ทองธิว (2541 : 65) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการสอนของครูโดยใช้แฟ้มสะสมงาน การสอนอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาและเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์คือ (1) พัฒนาการกระบวนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน การสอนอ่านสำหรับให้นิสิตปริญญาโทสาขาประถมศึกษาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา (2) ศึกษาผลของการใช้กระบวนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานการสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็กประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาทางวิชาชีพของนิสิตปริญญาโทสาขาประถมศึกษา ภาคต้น ปีการศึกษา 2540 (3) ศึกษาคุณภาพทางการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้แฟ้มสะสมงานการสอนอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตสามารถระบุวิธีการสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็ก และสามารถสร้างวิธีการสอนอ่านแบบใหม่ ๆ ได้เป็นจำนวนมากขึ้นหลังการใช้กระบวนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานงานครบทุกขั้นตอน

2. นักเรียนอ่านหนังสือสำหรับเด็กประเภทนอกเหนือจากหนังสือประกอบภาพในหมวดจินตนาการเป็นจำนวนมากขึ้น หลังจากที่ได้ใช้กระบวนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานขั้นที่ 1 – 6

พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงานของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในปีการศึกษา 2541 ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์โดยรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียน มีปัญหาการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงานโดยรวมและเป็นรายขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีขั้นตอนที่มีปัญหาในระดับมากเรียงจากสูงไปต่ำดังนี้ ขั้นการประชาสัมพันธ์ผลงานหรือการจัดนิทรรศการ ขั้นการสร้างสรรค์ผลงานหรือการจัดระบบ ขั้นการทำให้มีคุณค่าหรือปรับเปลี่ยนผลงาน ขั้นการประเมินผลงานหรือหลักฐาน ขั้นการตรวจสอบความสามารถของตนเอง ขั้นการสะท้อนความคิดเห็นหรือความรู้สึกร่วมผลงาน

2. ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงานโดยรวมและแต่ละขั้นตอนทั้ง 10 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

พธิษฐ์ พึ่งเดช (2542 : 61-62) ได้ศึกษาการใช้เพิ่มสะสมงานครูในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 มีการใช้เพิ่มสะสมงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการประเมินผลเพิ่มสะสมงาน ด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้ประโยชน์และการปรับปรุงพัฒนา มีการใช้อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ

2. ครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 มีปัญหาอุปสรรคในการใช้เพิ่มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้เพิ่มสะสมงาน ด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลเพิ่มสะสมงาน ด้านการใช้ประโยชน์ และการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มสะสมงาน

3. ครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 มีความต้องการความช่วยเหลือในการใช้เพิ่มสะสมงานครูในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เพิ่มสะสมงาน และด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพิ่มสะสมงาน ตามลำดับ

ถิตดาวัตย์ ไวยสุระสิงห์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบในเพิ่มสะสมงานของพยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) และวิทยากรในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในเพิ่มสะสมงานของอาจารย์ในวิทยาลัย

พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มี 5 องค์ประกอบ และดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบมี 43 ดัชนี ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัว มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 2 ดัชนี องค์ประกอบที่ 2 : ผลการปฏิบัติงานมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 28 ดัชนี เช่น องค์ประกอบที่ 3 : ผลงานที่ภาคภูมิใจมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 5 ดัชนี องค์ประกอบที่ 4 : การประเมินและพัฒนาตนเอง มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 7 ดัชนี และองค์ประกอบที่ 5 : เอกสาร / หลักฐานอ้างอิง มีดัชนีบ่งชี้คุณภาพ 1 ดัชนี สำหรับความเหมาะสมของดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานตามความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในการนำไปใช้ปฏิบัติงานจริง ทั้งหมด 43 ดัชนี พบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 37 ดัชนี และอยู่ในระดับมาก 6 ดัชนี

คณิต พรหมพราย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ต่อการใช้แฟ้มสะสมงานประเภทวิชาศิลปกรรม ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ หน่วยงานที่สังกัด วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในระดับเห็นด้วย
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ ที่รู้จักและไม่รู้จักแฟ้มสะสมงาน มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม ไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ ที่เข้าใจและไม่เข้าใจแฟ้มสะสมงาน มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม ไม่แตกต่างกัน
5. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ ที่เคยใช้และไม่เคยใช้แฟ้มสะสมงาน มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม ไม่แตกต่างกัน
6. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับแฟ้มสะสมงาน มีความคิดเห็นต่อการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียน ประเภทวิชาศิลปกรรม ไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยเกี่ยวกับเพิ่มสมงานครูในต่างประเทศ

โคเฮน และบุคานัน (Cohen and Buchananet. 1974 : 12-21) ได้ทำการศึกษาการทำเพิ่มสมงานครู พบว่า ในระยะแรกของการทำเพิ่มสมงานครูนั้น ได้มีการแยกวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลที่ได้จากเพิ่มสมงานออกเป็นสองวัตถุประสงค์เด็ดขาดจากกันคือ ถ้าไม่ใช่เพื่อนำมาส่งเสริมพัฒนาการการทำงานของครู ก็เพื่อเป็นการตัดสินประสิทธิภาพการทำงาน of ครู

สไมเลย์ (Smiley. 1994) ได้ศึกษาผลการใช้เพิ่มสมงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 โรงเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 5 คน นักเรียน 15 คน ผู้บริหารหลักสูตรภาษาอังกฤษ สังเกตและเยี่ยมห้องเรียนโรงเรียนละ 7 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขในกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าเดิม จากผลการศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องการให้ประเมินผลการเรียนวิธีนี้มีประสิทธิภาพ การประเมินและการสอนควรเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอนควรปรับตามความต้องการของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอนโดยยึดตามหลักสูตรและไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนควรร่วมมือกันในกระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์หลากหลายในการกระตุ้นและตัวบ่งชี้ชัดเจนเกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียนของนักเรียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นงานประจำ และหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนของนักเรียน ควรทำดังนี้
 - 4.1 ครูต้องเปลี่ยนระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเน้นความร่วมมือทางการเรียน
 - 4.2 ครูต้องเต็มใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การประเมินผล
 - 4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักสะท้อนตนเอง โดยครูเป็นผู้นำ
 - 4.4 จัดสรรเวลาที่เหมาะสม

นาธา ลินดา ฟรานส์ (Nathan, Linda Frances. 1995 : 355) ได้ศึกษาการใช้เพิ่มสมงานการสอนของครูโรงเรียนในเมือง โดยศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดแตกต่างกันคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเซนต์ทรีล ปาร์ค ตะวันออก ในนิวยอร์ก และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ฟิลเวย์ มิดเดิล ในเมืองบอสตัน แมสซาชูเซตส์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู สังเกตการเรียนการสอนในห้องเรียน การจัดนิทรรศการของนักเรียน ซึ่งมีการศึกษาถึง 3 ประเด็นคือ

1. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีผลกระทบต่อการสอนและประสบการณ์ของครูอย่างไร
2. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีผลกระทบต่อนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนอย่างไร
3. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีผลกระทบต่อนวิธีการที่ทำให้ครูทำความเข้าใจความเป็นครูของพวกเขาเอง

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีผลกระทบต่อนความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับกิจกรรมในชั้นเรียน ในพื้นที่ทำการศึกษา

กูติเยเรซ (Gutierrez. 1995) ผู้ช่วยศึกษานิเทศการประจำเขตลองไอแลนด์ เมืองฟาร์มมิงเดล ในมลรัฐนิวยอร์ก ได้สร้างโครงการตรวจทานแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Review) ขึ้นใช้แทนการเข้าไปสังเกตการสอนของครูใหม่ จำนวน 62 คน ซึ่งบรรจุเข้าทำงานตามโรงเรียนในเมืองนี้ แต่กูติเยเรซและทีมก็ยังไม่ได้เข้าไปสังเกตการสอนของครูเสียเลยทีเดียว ยังคงใช้การเข้าร่วมสังเกตการสอนอยู่บ้างเป็นระยะ ๆ

ครูใหญ่ทั้ง 62 คน ได้รับการฝึกทำแฟ้มสะสมงานในขณะปฏิบัติงานครูจากครูอาวุโส ผู้มีประสบการณ์ในการสอนสองท่าน ท่านแรกเชี่ยวชาญเรื่องการสอนในระดับประถมศึกษา และอีกท่านหนึ่งเชี่ยวชาญการสอนในระดับมัธยมศึกษา การฝึกทำแฟ้มสะสมงานนี้ช่วยให้ครูใหม่เกิดความมั่นใจต่อการสอนและงานในหน้าที่ใหม่ของตนเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้รับคำแนะนำจากครูอาวุโสสองท่านในฐานะพี่เลี้ยงตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานและช่วยชี้แนวทางในการทำบันทึกรายละเอียดของการปฏิบัติงานนั้นด้วย

การฝึกทำแฟ้มสะสมงานนั้น จัดติดต่อกันเป็นเวลาห้าเดือน ๆ ละหนึ่งครั้ง ซึ่งการฝึกแต่ละครั้งนั้นมุ่งให้ครูใหม่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการสอนและการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนกับผู้เชี่ยวชาญ และเพื่อให้ได้มีโอกาสรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านนี้อย่างใกล้ชิด และเพื่อเป็นการให้ครูใหม่ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านไม่ได้จำกัดในเรื่องรูปแบบของแฟ้มสะสมงานที่ครูเลือกใช้แต่อย่างใด ดังนั้นแฟ้มสะสมงานของครูแต่ละคนจึงมีลักษณะแตกต่างกันออกไป

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญเน้นในแฟ้มสะสมงานของครูแต่ละคนคือ จะต้องสามารถสะท้อนปรัชญาแนวคิดและความเป็นตัวของตัวเองของผู้ทำได้อย่างชัดเจน จะต้องสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียน จะต้องชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและหลักฐานที่แสดงถึงการแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมในส่วนของครู ต่อจากนั้นผู้เชี่ยวชาญจะอ่านและตรวจทานกิจกรรมและประสบการณ์

ทั้งหลายที่ครูแต่ละคนได้บันทึกไว้ในแฟ้มสะสมงานของแต่ละคน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นไป นอกจากการนำแฟ้มสะสมงานมาให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยดูแล้ว โครงการตรวจทานแฟ้มสะสมงานของเมืองฟาร์มมิงเคิลยังจัดให้มีช่วงเวลาของการสนทนาระหว่างครูด้วยกันเองอีกด้วย ซึ่งทำให้ครูที่สอนต่างสาขาวิชากันมีโอกาสได้รับรู้รายละเอียดของการจัดกิจกรรมและปัญหาที่พบในแต่ละวิชาอีกด้วย เป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้กับครูเป็นอย่างมาก ทั้งยังทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น และท้ายที่สุดครูจะนำแฟ้มสะสมงานทั้งฉบับตั้งแต่ต้นจนถึงบทสุดท้ายที่ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเป็นลำดับมาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่มือแยะเรชอีกคนละ 1-2 ชั่วโมง เป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง

ผลที่ได้ก็คือ ครูทั้ง 62 คน ที่ผ่านโครงการตรวจทานแฟ้มสะสมงานของเมืองฟาร์มมิงเคิลยอมรับว่า เกิดความเชื่อมั่นในตนเองในฐานะครูมากขึ้น และสามารถเรียนรู้การปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความชำนาญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดีขึ้น ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากการได้รับการชี้แนะดูแลอย่างใกล้ชิดจากครูอาวุโสผู้มากด้วยประสบการณ์มาก่อนนั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 11 โรงเรียน มีครูจำนวน 476 คน และจังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน มีครูจำนวน 1,442 คน รวมจำนวนครู 1,918 คน (สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม. 2544)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 322 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนร้อยละ 50 ได้โรงเรียน 21 โรงเรียน และใช้การสุ่มตัวอย่างครูโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากครูแต่ละหมวดวิชาร้อยละ 50 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 420 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนประชากร จำแนกตามจังหวัดและหมวดวิชา

จังหวัด	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
สมุทรสาคร	57	72	65	58	52	52	33	66	476
นครปฐม	172	230	211	178	125	125	79	240	1,442
รวม	229	302	276	236	280	177	112	306	1,908

ที่มา : งานนโยบายและแผน สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2544

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดและหมวดวิชา

จังหวัด	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
สมุทรสาคร	16	18	18	16	18	13	13	18	130
นครปฐม	36	42	43	37	44	31	16	41	290
รวม	52	60	61	53	62	44	39	59	420

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดรายการถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู 10 ข้อตอน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert) เป็นรายการถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู เช่น ปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำ ปัญหาในการเก็บข้อมูล

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert)

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ของออสกู๊ด (Osgood) (ศักดิ์ สุนทรเสถียร, 2538 : 68-80) ดังปรากฏในภาคผนวก

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการสร้างตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู เพื่อกำหนดขอบเขตของแบบสอบถาม ได้ขอบเขตของแบบสอบถามเป็นสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู แล้วนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ของออสกู๊ด (Osgood)

3. สร้างข้อคำถามในแต่ละตอนตามขอบเขตของแบบสอบถาม เป็นสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

4. นำร่างแบบสอบถามที่ได้ไปให้ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

การตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานจำนวน 2 ท่าน ผู้บริหาร ที่มีประสิทธิภาพในการใช้แฟ้มสะสมงานจำนวน 1 ท่าน และครูที่มีประสบการณ์ในการใช้แฟ้มสะสมงาน จำนวน 1 ท่าน รวม 5 ท่าน แล้วนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้คำแนะนำ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญปรากฏในภาคผนวก ก

2. นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรึกษากับประธานกรรมการและกรรมการผู้ควบคุม ปริญญาบัตร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามคำแนะนำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับ ครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ ครูโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม กรุงเทพมหานคร ได้รับคืน 100% แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 191) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.96

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ที่จะเก็บข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัด นครปฐม ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 420 ฉบับ ได้รับ คืนมาทั้งสิ้น 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์
2. ให้รหัสแบบสอบถามตอนที่ 2
3. ให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2-4 ตามเกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามตอนที่ 2-4

กาช่อง มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
กาช่อง มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
กาช่อง ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
กาช่อง น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
กาช่อง น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

ในการแปลความหมายระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู ใช้เกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 8-9)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4. ให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 5 โดยกำหนดคะแนนตั้งแต่ส่วนที่เป็นนิมาน (Positive) มีค่าเป็น 7, 6, 5 ... จนไปถึงส่วนที่เป็นนิเสธ (Negative) มีค่าเป็น 1 คือ ให้คะแนนมากไว้ทางคุณศัพท์ที่เป็นนิมานและคะแนนน้อยไว้ทางคุณศัพท์ที่เป็นนิเสธ (ศักดิ์ สุนทรเสถียร. 2538 : 34)

เกณฑ์การแปลความหมายเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู ทำการรวมคะแนนกลุ่มตามมาตรวัดของคำคุณศัพท์คู่และหาค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละคำคุณศัพท์คู่ โดยจำแนกคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 5.00 – 7.00	หมายถึง ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 4.99	หมายถึง ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง ระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายมีความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ต่อไปนี้

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน t-distribution (t-test)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution (F-test)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Sum of Squares
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Mean Squares
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ หรือ Degree of Freedom
*	แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ ปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน
หมวดวิชา และเจตคติต่อเพิ่มประสบการณ์ครู

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
<u>วุฒิการศึกษา</u>		
1. ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า	216	64.29
2. สูงกว่าปริญญาตรี	120	35.71
รวม	336	100.00
<u>ประสบการณ์ในการทำงาน</u>		
1. ต่ำกว่า 5 ปี	28	8.33
2. 5 – 10 ปี	87	25.89
3. สูงกว่า 10 ปี	221	65.78
รวม	336	100.00
<u>หมวดวิชา</u>		
1. ภาษาไทย	39	11.60
2. ภาษาคำต่างประเทศ	81	24.10
3. วิทยาศาสตร์	45	13.40
4. คณิตศาสตร์	79	23.50
5. สังคมศาสตร์	41	12.20
6. พลานามัย	6	1.80
7. ศิลปศึกษา	4	1.20
8. การงานและอาชีพ	41	12.20
รวม	336	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู		
1. ระดับมาก	120	35.70
2. ระดับปานกลาง	207	61.60
3. ระดับน้อย	9	2.70
รวม	336	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าครูส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 64.29) รองลงมา มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 35.71)

ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงกว่า 10 ปี (ร้อยละ 65.78) รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี (ร้อยละ 25.89) และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ 8.33)

ครูปฏิบัติงานในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 24.10) รองลงมาปฏิบัติงานในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 23.50) และปฏิบัติงานในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 13.40)

ครูส่วนใหญ่มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.60) รองลงมา มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูในระดับมาก (ร้อยละ 35.70) และมีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูในระดับน้อย (ร้อยละ 2.70)

จากการพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรหมวดวิชาแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยได้พิจารณาไม่นำหมวดวิชาพลานามัยและศิลปศึกษามาเปรียบเทียบตามจุดมุ่งหมายข้อ 2 และสมมติฐานข้อ 3

จากการพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรเจตคติแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยได้พิจารณาไม่นำกลุ่มเจตคติระดับน้อยมาเปรียบเทียบตามความมุ่งหมายข้อ 2 และสมมติฐานข้อ 4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

การเสนอผลการวิเคราะห์ระดับปฏิบัติตามกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม โดยรวมและเป็นรายข้อ ปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติตามกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. มีวิธีเลือกใช้แฟ้มสะสมงานครูตามจุดประสงค์ที่ต้องการ	3.71	0.72	มาก
2. มีการพิจารณาจุดประสงค์ที่ใช้ในแฟ้มสะสมงานครู	3.58	0.55	มาก
3. กำหนดชิ้นงานสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงานครู	3.81	0.68	มาก
4. กำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์	3.82	0.68	มาก
5. รวบรวมชิ้นงานตามหัวข้อที่ต้องการนำเสนอ	3.61	0.55	มาก
6. ประเมินชิ้นงานทุกครั้งก่อนรวบรวมชิ้นงานเก็บใส่แฟ้ม	3.71	0.69	มาก
7. มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกชิ้นงาน	3.71	0.70	มาก
8. มีการคัดเลือกชิ้นงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้	3.72	0.69	มาก
9. นำผลการคัดเลือกชิ้นงานเพื่อไปปรับปรุงแฟ้มสะสมงานของตนเอง	3.48	0.53	ปานกลาง
10. มีการสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับของเนื้อหา	3.59	0.73	มาก
11. ได้ออกแบบผลงานตามความคิดเห็นของตนเอง	3.25	0.97	ปานกลาง
12. ใช้วิธีการหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงาน	3.17	0.82	ปานกลาง
13. มีการกำหนดจุดประสงค์ให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.01	0.72	ปานกลาง
14. ให้ข้อมูลย้อนกลับตรงกับจุดประสงค์ของชิ้นงาน	3.01	0.72	ปานกลาง
15. เปิดโอกาสให้มีการวิจารณ์ผลงานของตนเอง	3.13	0.79	ปานกลาง
16. สร้างเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบผลงานของตนเอง	3.35	0.71	ปานกลาง
17. มีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยผลงานของตนเอง	3.47	0.86	ปานกลาง
18. มีการตรวจสอบความสามารถของท่านมาปรับปรุงแก้ไข	3.37	0.72	ปานกลาง
19. มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลงาน	3.26	0.66	ปานกลาง
20. มีการนำผลการประเมินผลงานมาปรับปรุงแฟ้มสะสมงาน	3.24	0.83	ปานกลาง
21. มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง	3.02	0.86	ปานกลาง
22. มีการวางแผนการประชุมแฟ้มสะสมงานครู	3.22	0.67	ปานกลาง
23. มีการปรับเปลี่ยนผลงานก่อนแลกเปลี่ยนประสบการณ์	3.35	0.98	ปานกลาง
24. มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.10	0.78	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

พฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ
25. มีการพิจารณาปรับปรุงชิ้นงานให้สอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ ต้องการประเมิน	3.24	0.96	ปานกลาง
26. มีการปรับเปลี่ยนผลงานให้เป็นปัจจุบัน	3.25	0.83	ปานกลาง
27. มีการปรับเปลี่ยนผลงานให้มีคุณภาพ	3.25	0.68	ปานกลาง
28. มีการกำหนดเป้าหมายเสนอผลงาน	3.13	0.79	ปานกลาง
29. มีการนำผลจากการแสดงผลงานมาใช้ในการปรับปรุงแฟ้ม สะสมงานของตนเอง	3.13	0.63	ปานกลาง
30. มีการจัดแสดงผลงานที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน	3.01	0.87	ปานกลาง
รวม	3.36	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01-3.48$) เช่น ข้อ 13 มีการกำหนดจุดประสงค์ให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.01$) ข้อ 14 ให้ข้อมูลย้อนกลับตรงกับจุดประสงค์ของชิ้นงาน ($\bar{X} = 3.01$) ข้อ 21 มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.02$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58-3.82$) เช่น ข้อ 4 กำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์ ($\bar{X} = 3.82$) ข้อ 3 กำหนดชิ้นงานสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงานครู ($\bar{X} = 3.81$) ข้อ 8 มีการคัดเลือกชิ้นงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.72$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

การเสนอผลการวิเคราะห์ระดับของปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม โดยรวมและเป็นรายข้อ ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู โดยรวมและเป็นรายข้อ

ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ของปัญหา
1. มีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู	3.49	0.75	มาก
2. การคัดเลือกเนื้อหาที่ตรงตามจุดประสงค์	3.24	0.68	ปานกลาง
3. มีภาระงานอื่นกระทบต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู	3.47	0.54	ปานกลาง
4. มีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในระดับใด	3.71	0.53	มาก
5. ต้องใช้เวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในขณะที่ทำการสอน	3.34	0.89	ปานกลาง
6. มีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูด้วยตนเอง	3.71	0.54	มาก
7. มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู	3.45	0.59	ปานกลาง
8. มีปัญหาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูให้สวยงาม	3.11	0.82	ปานกลาง
9. ขาดความรู้ในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู	2.89	0.94	ปานกลาง
10. มีปัญหาในการกำหนดรูปแบบของเพิ่มสะสมงานครู	3.35	0.88	ปานกลาง
11. ไม่สามารถประเมินผลเพิ่มสะสมงานครู	3.01	0.74	ปานกลาง
12. ไม่ได้นำเพิ่มสะสมงานครูไปใช้ประโยชน์	2.66	0.55	ปานกลาง
13. คิดว่าเพิ่มสะสมงานครูก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผล	2.78	0.51	ปานกลาง
14. ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระในแฟ้มที่สะท้อนความสามารถของตนเอง	2.77	0.50	ปานกลาง
รวม	3.21	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีระดับของปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66-3.47$) เช่น ข้อ 12 ไม่ได้้นำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 2.66$) ข้อ 14 ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระในแฟ้มที่สะท้อนความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 2.77$) และข้อ 13 คิดว่าแฟ้มสะสมงานครูก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผล ($\bar{X} = 2.78$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49-3.71$) เช่น ข้อ 4 มีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูในระดับใด ($\bar{X} = 3.71$) ข้อ 6 มีปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.71$) ข้อ 1 มีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ($\bar{X} = 3.49$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

การเสนอผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม โดยรวมและเป็นรายข้อ ปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำไปใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมและเป็นรายข้อ

การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการนำไปใช้
1. การใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	2.90	0.80	ปานกลาง
2. การใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของตนเอง	3.72	0.69	มาก
3. การใช้เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการทำงานของตนเอง	3.69	0.54	มาก
4. การใช้เป็นประเมินตนเองตามสภาพจริง	3.46	0.73	ปานกลาง
5. การใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอน	3.35	0.53	ปานกลาง
6. การใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลงานตนเอง	3.48	0.55	ปานกลาง
7. การใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลการปฏิบัติงาน	3.47	0.56	ปานกลาง
8. ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบ	3.55	0.90	มาก
9. ผู้บริหารใช้ประกอบการประเมินผลงานในการเลื่อนตำแหน่ง	3.33	0.72	ปานกลาง
10. ใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนครูและผู้บริหาร	3.09	0.92	ปานกลาง
รวม	3.40	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีระดับการนำไปใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90-3.48$) เช่น ข้อ 1 การใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 2.90$) ข้อ 10 ใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนครูและผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.09$) ข้อ 9 ผู้บริหารใช้ประกอบการประเมินผลงานในการเลื่อนตำแหน่ง ($\bar{X} = 3.33$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55-3.72$) เช่น ข้อ 2 การใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของตนเอง ($\bar{X} = 3.55-3.72$) เช่น ข้อ 2 การใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของตนเอง ($\bar{X} = 3.72$) ข้อ 3 การใช้เป็นเครื่องมือพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X} = 3.55$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู

การเสนอผลการวิเคราะห์เจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายข้อ ปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูโดยรวมและ
เป็นรายข้อ

เจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูมีประโยชน์	4.91	1.47	ปานกลาง
2. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูดี	5.38	1.12	มาก
3. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูน่าสนใจ	4.90	1.40	ปานกลาง
4. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูทำงานง่าย	3.73	1.13	ปานกลาง
5. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูควรทำ	4.88	1.56	ปานกลาง
6. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูคุ้มค่า	4.31	0.95	ปานกลาง
7. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูมีคุณค่า	4.81	1.40	ปานกลาง
8. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูเข้าใจง่าย	4.20	1.03	ปานกลาง
9. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูเห็นด้วย	4.54	1.40	ปานกลาง
10. การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูสิ้นเปลือง	2.62	1.34	น้อย
รวม	4.43	0.99	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.73-4.91$) เช่น ข้อ 4 ครูมีความคิดเห็นว่าการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูทำงานง่ายในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูอยู่ในระดับมากคือ ข้อ 2 มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู ($\bar{X} = 5.38$) และมีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูในระดับน้อยคือ ข้อ 10 การจัดทำเพิ่มสะสมงานครูสิ้นเปลือง ($\bar{X} = 2.62$)

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงาน
ครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็น	วุฒิการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	p
ด้านกระบวนการ	ปริญญาตรี หรือต่ำกว่า	216	3.27	0.63	.000
	สูงกว่า ปริญญาตรี	120	3.51	0.42	
ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่ม	ปริญญาตรี หรือต่ำกว่า	216	3.35	0.39	.000
	สูงกว่า ปริญญาตรี	120	2.96	0.23	
ด้านการใช้ประโยชน์	ปริญญาตรี หรือต่ำกว่า	216	3.26	0.45	.000
	สูงกว่า ปริญญาตรี	120	3.67	0.28	
รวม	ปริญญาตรี หรือต่ำกว่า	216	3.29	0.41	.000
	สูงกว่า ปริญญาตรี	120	3.38	0.14	

* $p < .05$

จากตาราง 8 แสดงว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ความคิดเห็น	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.20	0.62
	ภายในกลุ่ม	333	109.84	0.33	
	รวม	335	110.25		
2. ปัญหาการจัดทำเพิ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.20	0.03
	ภายในกลุ่ม	333	51.05	0.35	
	รวม	335	51.06		
3. การใช้ประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.32	0.75
	ภายในกลุ่ม	333	67.59	0.24	
	รวม	335	67.89		

จากตาราง 9 แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพ
การจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3
ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และ
ด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงาน
ครู จำแนกตามหมวดวิชา 6 หมวด

สภาพการจัดทำและ การใช้ประโยชน์ของ เพิ่มสะสมงานครู	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	5	67.69	13.54	125.865	.000
	ภายในกลุ่ม	320	34.42	0.08		
	รวม	325	102.11			
2. ปัญหาการจัดทำเพิ่ม	ระหว่างกลุ่ม	5	25.20	5.04	102.09	.000
	ภายในกลุ่ม	320	15.80	4.93		
	รวม	325	40.99			
3. การใช้ประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	5	19.74	3.35	33.45	.000
	ภายในกลุ่ม	320	37.78	0.12		
	รวม	325	57.58			

* $p < .05$

จากตาราง 10 แสดงว่าครูที่ปฏิบัติงานในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

เมื่อพบความแตกต่างดังกล่าว ผู้วิจัยนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe) ในตาราง 11-13 ดังต่อไปนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามหมวดวิชา

หมวดวิชา		การงาน และอาชีพ	วิทยา ศาสตร์	ภาษาไทย	ภาษาต่าง ประเทศ	คณิต ศาสตร์	สังคม ศึกษา
	$\bar{X}$	2.98	3.01	3.02	3.05	3.78	4.21
การงานและอาชีพ	2.98	-	0.03	0.04	0.07	0.80*	1.23*
วิทยาศาสตร์	3.01		-	0.01	0.04	0.77*	1.20*
ภาษาไทย	3.02			-	0.03	0.76*	1.19*
ภาษาต่างประเทศ	3.05				-	0.73*	1.16*
คณิตศาสตร์	3.78					-	0.43*
สังคมศึกษา	4.21						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูเป็นรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันในระดับ .05 ดังต่อไปนี้ ครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา สัมพันธ์กับครูหมวดวิชาการงานและอาชีพ ครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา สัมพันธ์กับครูหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา สัมพันธ์กับครูหมวดวิชาภาษาไทย ครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา สัมพันธ์กับครูหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ครูหมวดวิชาสังคมศึกษา สัมพันธ์กับครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์

ตาราง 12 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู จำแนกตาม
หมวดวิชา

หมวดวิชา		คณิต ศาสตร์	การงาน และอาชีพ	วิทยา ศาสตร์	ภาษาต่าง ประเทศ	ภาษาไทย	สังคม ศึกษา
	$\bar{X}$	2.88	3.12	3.21	3.25	3.30	3.83
คณิตศาสตร์	2.88	-	0.24*	0.33*	0.37*	0.42*	0.95*
การงานและอาชีพ	3.12		-	0.09	0.13	0.18	0.72*
วิทยาศาสตร์	3.21			-	0.04	0.09	0.62*
ภาษาต่างประเทศ	3.25				-	0.05	0.58*
ภาษาไทย	3.30					-	0.53*
สังคมศึกษา	3.83						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูเป็นรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติการในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันในระดับ .05 ดังต่อไปนี้ หมวดวิชาการงานและอาชีพ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาภาษาไทย และหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับหมวดวิชาคณิตศาสตร์ และหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับหมวดวิชาการงานและอาชีพ หมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ หมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับหมวดวิชาภาษาไทย

ตาราง 13 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู
จำแนกตามหมวดวิชา

หมวดวิชา		ภาษาต่างประเทศ	วิทยาศาสตร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	การงานและอาชีพ	สังคมศึกษา
	$\bar{X}$	3.12	3.17	3.48	3.53	3.55	3.86
ภาษาต่างประเทศ	3.12	-	0.05	0.36*	0.41*	0.43*	0.64*
วิทยาศาสตร์	3.17		-	0.31	0.36	0.38*	0.68*
ภาษาไทย	3.48			-	0.05	0.07	0.38*
คณิตศาสตร์	3.53				-	0.02	0.33*
การงานและอาชีพ	3.55					-	0.31
สังคมศึกษา	3.86						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูเป็นรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันในระดับ .05 ดังต่อไปนี้ ครูหมวดวิชาภาษาไทย ครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ครูหมวดวิชาการงานและอาชีพ และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับครูหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ครูหมวดวิชาการงานและอาชีพ และครูหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับครูหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ครูหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับ ครูหมวดวิชาภาษาไทย ครูหมวดวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับครูหมวดวิชาคณิตศาสตร์

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นครูต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู จำแนกตามเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู

สภาพการจัดทำและ การใช้ประโยชน์ของเพิ่ม สะสมงานครู	เจตคติ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านกระบวนการ	ระดับมาก	120	5.43	0.34	-26.73	.000
	ระดับปานกลาง	207	3.96	0.66		
ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่ม	ระดับมาก	120	3.15	0.65	5.07	.000
	ระดับปานกลาง	207	3.50	0.48		
ด้านการใช้ประโยชน์	ระดับมาก	120	3.08	0.40	4.96	.000
	ระดับปานกลาง	200	3.29	0.33		

$p < .05$

จากตาราง 14 แสดงว่าครูที่มีเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม โดยสรุปผล การศึกษาวิจัยตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หมวดวิชา และเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยสำรวจการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู จำนวน 1,918 คน ซึ่งคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อเพิ่มสะสมงานครู

2. การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู เมื่อร่างแบบสอบถามเสร็จแล้วนำเสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามเนื้อหา เพื่อให้มีความชัดเจนเที่ยงตรงและครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา 1 โรงเรียน แล้วนำผลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 191) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม ด้วยตนเอง โดยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 420 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทำการทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติเชฟเฟ้ (Scheffé)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 336 คน มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 5.36 ปริญญาตรีร้อยละ 58.93 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 35.71 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 8.33 ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 25.89 สูงกว่า 10 ปี ร้อยละ 65.78 ปฏิบัติงานในหมวดวิชาภาษาไทย ร้อยละ 11.60 ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 24.10 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 13.40 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 23.50 สังคมศึกษา ร้อยละ 12.20 พละนาฏย ร้อยละ 1.80 ศิลปศึกษา ร้อยละ 1.20 การงานและอาชีพ ร้อยละ 12.20

2. กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมและรายชื่อ พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) จำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58-3.82$) ได้แก่ มีวิธีการเลือกใช้แฟ้มสะสมงานครูตามจุดประสงค์ที่ต้องการ มีการพิจารณาจุดประสงค์ที่ใช้ในแฟ้มสะสมงานครู มีการกำหนดชิ้นงานสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงานครู มีการกำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์ มีการรวบรวมชิ้นงานตาม หัวเรื่องที่ต้องการนำเสนอ มีการประเมินชิ้นงานทุกครั้งก่อนรวบรวมชิ้นงานเก็บใส่แฟ้ม มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกชิ้นงาน มีการคัดเลือกชิ้นงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้ มีการสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับของเนื้อหา ตามลำดับ

ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู จำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01-3.82$) ได้แก่ มีการนำผลการคัดเลือกชิ้นงานเพื่อไปปรับปรุงแฟ้มสะสมงานของตนเอง มีการได้ออกแบบผลงานตามความคิดของตนเอง มีการใช้วิธีการหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงาน มีการกำหนดจุดประสงค์ให้ข้อมูลย้อนกลับ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับตรงกับ

จุดประสงค์ของชิ้นงาน มีการเปิดโอกาสให้มีการวิจารณ์ผลงานของตนเอง มีการสร้างเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบผลงานของตนเอง มีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยผลงานของตนเอง มีการตรวจสอบความสามารถของท่านมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลงาน มีการนำผลการประเมินผลงานมาปรับปรุงเพิ่มผลงาน มีการประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการประชุมเพิ่มผลงานครู มีการปรับเปลี่ยนผลงานก่อนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการพิจารณาปรับปรุงชิ้นงานให้สอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ต้องการประเมิน มีการปรับเปลี่ยนผลงานให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนผลงานให้มีคุณภาพ มีการกำหนดเป้าหมายเสนอผลงาน มีการนำผลจากการแสดงผลงานมาใช้ในการปรับปรุงเพิ่มผลงานของตนเอง มีการจัดแสดงผลงานที่สะสมในเพิ่มผลงาน ตามลำดับ

3. ปัญหาการจัดทำเพิ่มผลงานครูโดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มผลงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) จำแนกเป็นรายข้อที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ได้แก่ มีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มผลงานครู มีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำเพิ่มผลงานครูในระดับใด มีปัญหาการจัดทำเพิ่มผลงานครูด้วยตนเอง ตามลำดับ

ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มผลงานครู จำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66-3.47$) ได้แก่ การคัดเลือกเนื้อหาที่ตรงตามจุดประสงค์ มีภาระงานอื่นกระทบต่อการจัดทำเพิ่มผลงานครู ต้องใช้เวลาในการจัดทำเพิ่มผลงานครูในขณะที่ทำการสอน มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดทำเพิ่มผลงานครู มีปัญหาในการจัดทำเพิ่มผลงานครูให้สวยงาม ขาดความรู้ในการจัดทำเพิ่มผลงานครู มีปัญหาในการกำหนดรูปแบบของเพิ่มผลงานครู ไม่สามารถประเมินผลเพิ่มผลงานครู ไม่ได้้นำเพิ่มผลงานครูไปใช้ประโยชน์ คิดว่าเพิ่มผลงานครูก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผล ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระในเพิ่มที่สะท้อนความสามารถของตนเอง ตามลำดับ

4. การใช้ประโยชน์ของเพิ่มผลงานครู พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของเพิ่มผลงานครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) จำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55-3.72$) ได้แก่ การใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของตนเอง การใช้เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการทำงานของตนเอง ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประกอบการพิจารณาความคิดความชอบ ตามลำดับ

ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู จำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90-3.48$) ได้แก่ การใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้เป็นประเมินตนเองตามสภาพจริง การใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอน การใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลงานตนเอง การใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารใช้ประกอบการประเมินผลงานในการเลื่อนตำแหน่ง ใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนครูและผู้บริหาร ตามลำดับ

5. การวัดเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.43$) จำแนกเป็นความพอใจอยู่ทุกระดับมาก ($\bar{X} = 5.38$) ได้แก่ การจัดทำแฟ้มสะสมงานครูทำได้จะดีมาก

ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู จำแนกเป็นความพอใจอยู่ทุระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.73-4.91$) ได้แก่ การจัดทำแฟ้มสะสมงานครูมีประโยชน์ ไม่ค่อยน่าสนใจ ทำค่อนข้างยาก ควรทำในระดับน้อย ไม่ค่อยคุ้มค่า ไม่ค่อยเห็นคุณค่า ค่อนข้างเข้าใจยาก และไม่เห็นด้วย ตามลำดับ

ครูที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู จำแนกเป็นความพอใจอยู่ทุระดับน้อย ($\bar{X} = 2.62$) ได้แก่ เป็นการสิ้นเปลืองมาก

6. เปรียบเทียบการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู พบว่า

6.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

6.3 ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ครูที่มีเจตคติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเนื่องจากกระบวนการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูมีมากและค่อนข้างซับซ้อน ครูจึงมีความรู้สึว่าการปฏิบัติตามกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูค่อนข้างยาก จึงมีการปฏิบัติตามกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูที่มีพฤติกรรมของครูในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูมากที่สุด คือ กำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์ เพราะว่าครูอาจมองว่ากระบวนการในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูที่สำคัญที่สุด ควรกำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์ก่อนเป็นอันดับแรก ส่วนข้อที่ครูมีพฤติกรรมในการจัดทำน้อยที่สุดมีอยู่ 3 ข้อ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการกำหนดจุดประสงค์ให้ข้อมูลย้อนกลับตรงกับจุดประสงค์ของชิ้นงาน มีการจัดแสดงผลงานที่สะสมในแฟ้มสะสมงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วเห็นว่า ขั้นตอนทั้ง 3 นี้อาจทำยากหรือเข้าใจยาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. 2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ปัญหาการใช้แฟ้มสะสมงานโดยรวมและรายข้อ ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าครูส่วนใหญ่คิดว่าการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูไม่ค่อยมีปัญหา อาจเป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการอบรม ประชุมสัมมนา และการศึกษาดูงานมาแล้ว จึงไม่ค่อยมีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ส่วนปัญหาเป็นรายชื่อในระดับมาก พบว่า ครูมีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู มีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และมีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูด้วยตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลิสฐ์ พึ่งเดช (2542 : 61-62) ที่พบว่า ในการใช้เพิ่มสะสมงานครู มีปัญหา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้เพิ่มสะสมงาน ด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลเพิ่มสะสมงาน และด้านการใช้ประโยชน์และการปรับปรุงพัฒนาเพิ่มสะสมงาน อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันครูมีคาบสอนมากขึ้น มีภาระงานมากขึ้น เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ครูมีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู เพราะมีภาระงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอยู่แล้ว จึงมีผลในข้อที่ว่า มีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ส่วนในข้อมีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูต้องใช้ความสามารถหลายด้าน นอกจากความสามารถในด้านวิชาความรู้ในสาขาที่ตนเองถนัดแล้ว ยังอาจจะต้องมีความรู้ในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ความรู้ในด้านศิลปะ ความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์ ความรู้ในด้านภาษา ฯลฯ ส่วนปัญหาในระดับปานกลางที่ค่อนข้างมาก คือ มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ซึ่งเข้าใจว่างบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู เพราะการจัดทำต้องใช้งบประมาณ ในขณะเดียวกันโรงเรียนต่างจะได้รับงบประมาณน้อยลง จึงเป็นปัญหาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

3. การใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เพิ่มสะสมงานครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าครูส่วนใหญ่เมื่อได้รับความรู้มาแล้ว มักจะไม่นำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงมีระดับการนำเพิ่มสะสมงานไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่ครูส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก คือ ใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของตนเอง ใช้เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการทำงานของตนเอง และผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบ สำหรับการให้ประโยชน์ที่กล่าวมาแล้วนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นการใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน แสดงว่าครูยังเล็งเห็นว่าเพิ่มสะสมงานครูมีประโยชน์สำหรับใช้ในงานที่ต้องการหลักฐานประกอบ เพราะหลักฐานนอกจากจะช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารและครูแล้วยังช่วยในการนำผลงานจากเพิ่มสะสมงานครูไปทบทวนเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ส่วนระดับการนำไปใช้ในระดับปานกลาง แม้ว่าจะมีมากกว่าระดับการนำไปใช้ในระดับมากก็ตาม แต่ก็ถือครูส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเพิ่มสะสมงานครูมีประโยชน์ในเรื่องที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคเฮน และบุชานัน (Cohen and Buchananet. 1974 : 12-21) พบว่า การจัดเพิ่มสะสมงานครูนั้นต้องแยกจุดประสงค์ว่า จะนำเพิ่มสะสมงานครูไปใช้ประโยชน์อะไร

4. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาศภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า วุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการศึกษาศภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครู อีกทั้งยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม แนวคิด แนวความเชื่อของบุคคล ครูที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาและการให้ความร่วมมือที่จะพัฒนางานให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชิต คาราบถ (2523 : 83) ที่ได้ศึกษาศถาณภาพทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะทำผลงานทางวิชาการมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรีและปริญญาตรี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภารดี ศิริบุรี (2525 : 88-89) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู ผลปรากฏว่า อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษามากกว่า เป็นบุคคลที่มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษามากกว่า

5. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการรับรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นเรื่องใหม่ที่ครูทุกคนมีโอกาสรับรู้พร้อม ๆ กันทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2542) ให้ใช้เพิ่มสะสมงานเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงานทางวิชาการตามสภาพจริงอีกทางเลือกหนึ่ง ดังนั้นครูสังกัดกรมสามัญศึกษาจึงได้มีโอกาสรับรู้ในเรื่องการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของเพิ่มสะสมงานครูพร้อมกับประสบการณ์จึงไม่มีผลต่อความคิดเห็นของครู

6. ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู พบว่า ครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในหมวดวิชาต่างกัน จะมีพื้นฐานความรู้ การศึกษาค้นคว้า และการเขียนผลงานทางวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเลิศ อ่วมพ่วง (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูสังกัดคณะครุศาสตร์ ซึ่งทำงานสอนน้อยที่สุด ได้ปรับบทบาทของคณะวิชาไปทำงานแต่งตำราเรียน เขียนบทความ บริการทางวิชาการแก่สังคม มากกว่าคณะอื่น ๆ และอาจเป็นเพราะครูที่อยู่ในหมวดวิชาต่างกัน มีการรับรู้และการพัฒนาทางวิชาการต่าง ๆ การจัดการศึกษาจึงได้แบ่งครูตามหมวดวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดหมวดวิชาของกรมสามัญศึกษา (2522 : 12) ซึ่งแบ่งหมวดวิชาออกเป็น 15 หมวดวิชา

7. ครูที่มีเจตคติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู และด้านการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู พบว่า ครูที่มีเจตคติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเจตคติเป็นสภาพทางใจ อารมณ์ ความรู้สึก ทำที่ความคิด อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางที่อาจเป็นการสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ครูอาจคิดว่าการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูแล้วอาจจะส่งผลดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สาโรจน์ กาลศิริศิลป์. 2543 : 13) ที่กล่าวว่า เจตคติคือ ความคิดเห็น ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรศึกษารูปแบบการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู เพราะรูปแบบของเพิ่มสะสมงานครูมีความหลากหลาย จึงควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

1.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงาน เพื่อให้ทราบปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

1.3 ควรศึกษาวิธีการเลือกใช้เพิ่มสะสมงานครูตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

1.4 ควรศึกษาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู

1.5 ควรศึกษาเรื่องปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ตามรูปแบบนี้ในระดับจังหวัดอื่น และระดับเขตการศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในขอบเขตที่กว้างขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัญหาขั้นตอนการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูผู้สอนในหมวดวิชาอื่น ๆ ที่ยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐและเสาวณี เกรียร์. (2540, กรกฎาคม – กันยายน). “การจัดทำแฟ้มสะสมงานครูที่มีประสิทธิภาพ (Developing and effective Teaching Portfolio),” *โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. (4) : 44.
- กระทรวงศึกษาธิการ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *การจัดทำแฟ้มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2540). *การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2540). *กระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงานนักเรียน*. กรุงเทพฯ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2535). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2535). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา. (2539). *แนวทางการปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2544). *บันทึกนิตย 2544*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2544, พฤศจิกายน). คำสั่งที่ วก 1166/2544 เรื่องให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. (ม.ป.ป.) *การประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวง. (2538). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2540*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1. (ม.ป.ป.). *กระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงาน*. นครปฐม : กรมสามัญศึกษา.

- คณิต พรหมพราย. (2543). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และอาจารย์ผู้สอน
ภาคปฏิบัติ สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อการใช้แฟ้มสะสมงาน ประเภทวิชาศิลปกรรม
ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคนอื่น ๆ. (2540). คู่มือประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น (Portfolio
Assessment) โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์
กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงาน ในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ค. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
จูนพับบลิชซิง.
- ชาญวิทย์ เทียนบุญประเสริฐ. (2541, กันยายน – ธันวาคม). “การประเมินผลด้วยแฟ้มสะสมงาน
(Portfolio Assessment),” การวัดผลการศึกษา. 20(59) : 58.
- เชาวน์ ศาวิรัตน์ และนพคุณ ทรงชาติ. (2533) กฎหมายระเบียบและคำสั่งที่ผู้บริหารควรทราบ.
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ตาบทิพย์ จูติพงษ์พานิช. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริหารคุณธรรม โดยรวมของ
เจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ชนพล โล่ห์สุวรรณ. (2525). ประสิทธิภาพของเสียงตามสายที่มีต่อความเข้าใจของประชาชน
เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะเทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัด
สิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ชนศ จำเกิด. (2542). กำหนดให้ข้าราชการครูได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น โดยวิธีการประเมิน
ผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง. นครปฐม : หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 1.
- บุญทอม นีกธรรม. (2542). การศึกษาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพุทธศาสนาของ
นักเรียนจากวิถีทัศน์การสอนที่มีผู้สอนต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญพฤกษ์ จาตุามระ. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.

- บุญมา กัมปนาทพงษ์. (2539, เมษายน – มิถุนายน). “การบริหารโรงเรียนอย่างเป็นระบบ,”
 สารพัฒนาหลักสูตร. 15 (125) : 77 – 78.
- บุษบง คันทิวงศ์. (2541, 2 พฤศจิกายน). “พอร์ทโฟลิโอกับพฤติกรรมการพัฒนาครู,” การศึกษา,
 กทม. 22(2) : 6 – 12.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2541). การสร้างและการใช้แฟ้มสะสมงาน : *Portfolio Plus in Action*.
 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ประดิษฐ์ ทองคำปลิว และครรชิต มนูญผล. (2541). จากหลักสูตรสู่แฟ้มผลงานข้าราชการครู.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชุม.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
 _____. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พลีษฐ์ พึ่งเดช. (2542). การศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอน และการ
 ประเมินผลครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร.
- พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. (2542). ปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูผู้สอน
 วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โกสุม
 พันธ์ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พรเลิศ อ่วมพ่วง. (2528). การวิเคราะห์ภาระงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
 พระราชวังสนามจันทร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). นครปฐม : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภาณี ศิริบุรี. (2525). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้นวัตกรรมทางการสอนของครู
 อาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล, เตือนจิตต์ จิตต์อารี. (2538). หลักการศึกษา. กรุงเทพฯ : พีบีพรีน.
- โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา. (2540). แผนพัฒนางานวัดผลและประเมินผลเรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์
 การเรียนโดยใช้ระบบแฟ้มงาน. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.

- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2542). *คู่มือผู้ปกครองและครู : การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์. (2542). *การศึกษาดัชนีบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบในแฟ้มสะสมงานของพยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) และวิทยากรในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิจิต คาราบถ. (2523). *สถานภาพทางวิชาการของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” *วิจัยการศึกษา*. 18(3) : 8-11.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2540, มกราคม – เมษายน). “Portfolio คืออะไร,” *การวัดผลการศึกษา*. 18(54) : 73.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2537). *การพัฒนานุคคลและฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- วรทัต วลัยนันท์ (2543). *แฟ้มสะสมผลงานครู (Portfolio) เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ 1991.
- ศักดิ์ สุนทรเสรี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ : ดี ดี บุ๊คส ไคร์.
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2532). “การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง การใช้แฟ้มสะสมงาน”. *สารพัฒนาหลักสูตร* 15.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (ม.ป.ป.). *คู่มือการจัดทำแฟ้มต้นแบบ*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2544). *การเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริงของผู้เรียนโดยใช้ Portfolio*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมปอง ยวงสะอาด. (2528). *เจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการดูแลสุขภาพ*. ปริญญาโท กศ.ม. (สุขภาพ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ตาโรจน์ กาลศิริศิลป์. (2543). *การศึกษาทัศนคติต่อพระภิกษุสงฆ์ของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงาน ก.ค. (2542, สิงหาคม). *คำสั่งที่ ศธ 1305/3715 เรื่องการฝึกอบรมวิทยากรหลักเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.*
- สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา. (2542). *แนวทางการประเมินตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.) *แนวทางการประเมินตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.*
- สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. (2542, กุมภาพันธ์). *คำสั่งที่ ศธ 0890/407 เรื่อง เอกสารชี้แจงแนวทางการนำวิธีการประเมินสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานไปใช้ในการประเมินผลการเรียน. สมุทรสาคร : ม.ป.พ.*
- สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาวัฒนธรรมเขตการศึกษา 1. (2544). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เขตการศึกษา 1. นครปฐม : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1.*
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. (2539). *การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเขียน โดยใช้แฟ้มสะสมงานระยะที่ 1. กระบี่ : สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.*
- สำลี ทองธิว. (2541). “แนวการพัฒนาครูโดยการใช้พอร์ทโฟลิโอ,” *ครูศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุพล วังสินธุ์. (2542, 8 สิงหาคม). “แฟ้มสะสมงานของครู (Teacher Portfolio),” *วิชาการ. 2(8) : 24 – 27.*
- สุวิทย์ มูลคำ. (2540). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio). พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : ควงกมลสมัย.*
- _____. (2541). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio). พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : ควงกมลสมัย.*
- _____. (2542). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio). พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : ควงกมลสมัย.*
- สุวิทย์ มูลคำ. (2544). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio). พิมพ์ครั้งที่ 14 กรุงเทพฯ : ควงกมลสมัย.*
- อร่ามศักดิ์ ชัยจิต. (2541, มกราคม). “Port folio มิติใหม่ทางการเรียนแห่งทศวรรษ,” *วิชาการ. 1(1) : 70 – 73.*
- อุทุมพร จามรนาน. (2540). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียนครู ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อการพัฒนานักเรียน. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบริซจิง.*

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน*. กรุงเทพฯ : เอสพีเพรส.
- Airasian, P.W. A.R. Gulicson. (1996). *Teacher Self – Evaluation Tool Kit*. Center for Research an Educational Accountability and Teacher Evaluation.
- Burke, Kay. (1996). *Professional Portfolio : A Collection of Articles*. Home Page.
In [http// www.business.com/ IRI SKY/ ppc. Htm](http://www.business.com/IRI_SKY/ppc.Htm).
- Cohen and Buchanonet. "Evolution of Faculty," *Community College Review*. 12 – 21.
- Doolittle, (1997). *Teacher Portfolio Assessment*. Eric Document Reproduction Service No Ed 385608.
- Ketter, Jean Smiley. (1994, March). "Behavioral and Attitudinal Change in Teacher and Student as a Result of Implementation of the Portfolio Method of Evaluation Writing,"
Dissertation Abstracts International. 54(9) : 3356-A.
- Krejecie, Robert V and Daryle W. Margan. (1970, November). "Determining Sample Size far Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. Vol. 30 : 607 – 610.
- Marylice, Gutierrez. (1995, Summer). "New York State Education Department Menter Teacher/Interm," *Journal for Staff Development*. 16(3) : 102.
- Nathan, Linad Frances. (1995, December). "Portfolio Assessment and Teacher Practice (Urban School)," *Dissertation Abstracts International*. 56(06) : 355A.
- Osterman and Kittkamp. (1993). *Reflective Practice for Educators : Improving Schooling Through Professional Development*. Newbury Park, CA : Carwin Press Inc.
- Thorburn, Ray Wallance. (1992, Tonnary). A Case Study of Home Art Teacher in New Zealand Primary and Secondary View Their Role," *Dissertation Abstracts International*. 53(1) : 2943 A.
- Shore B.M. and others. (1991-1992). *The Teaching Dossier : A Guide to its Preparation and Use Montreal*. Canada : Canadian Association of University Teacher.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี	คณะศึกษาศาสตร์
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.สรณ ภู่ง	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์จารึก พญาพั่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มแบน
	“วิเศษสมุทคุณ”

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๔๔๖๑

วันที่ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุพร สินธารัตนะ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ อารี พันธุ์มณี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำ และการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุพร สินธารัตนะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๕๕๔๔

วันที่ มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายสุพร สันธารัตนะ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ธัญญ์ ภู่ง และ อาจารย์พรรณี บุญประกอบ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุพร สันธารัตนะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ภาภรณ์ หะวานนท์)

ภคบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๒๒๖3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์สุนทร โสทรบรรเทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุพร สันธรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุพร สันธรัตน์ ซึ่งจะประกอบประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๒๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระทุ่มแบน "วิเศษสมุท คุณ"

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุพร สีนธรัตน์ นิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสุพร สีนธรัตน์ ซึ่งจะประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

เนื่องด้วย นายสุพร สิ้นธารัตนะ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่และขอให้ครู-อาจารย์ผู้สอน จำนวน 30 คน คอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุพร สิ้นธารัตนะ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร ะหวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-411๗

ที่ ทม 1012/ ๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุพร สีนธรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู – อาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทพคุณ” โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ และ โรงเรียนหลักสองส่งเสริมวิทยา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุพร สีนธรัตน์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 726, 5644

โทรสาร 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๔๕๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มีนาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุพร สันธารัตนะ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถนัดดาวัลย์ เกษมเนตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครู-อาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย โรงเรียนวัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา โรงเรียนศาลาศึกษา โรงเรียนบ้านหลวงวิทยา โรงเรียนสถาพรวิทยา โรงเรียนภัทรญาณวิทยา โรงเรียนแหลมบัววิทยา โรงเรียนเพิ่มวิทยา โรงเรียนปรกแก้ววิทยา โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา โรงเรียนสามพรานวิทยาคม และโรงเรียนปรีดารามวิทยาคม สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม คอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ในระหว่างเดือนมีนาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุพร สันธารัตนะ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อานนต หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร ๐๕๘ ๔๖๑๐

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู

2. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับครูอาจารย์ที่ทำการสอนใน 8 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปะศึกษา การงานและอาชีพ

3. ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงที่ท่านได้ใช้หรือได้ปฏิบัติให้มากที่สุด เพื่อให้งานวิจัยได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงมากที่สุด ในการตอบแบบสอบถามมีคำชี้แจงวิธีการตอบในแต่ละตอน

4. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดทำและการใช้ประโยชน์แฟ้มสะสมงานครู ใน 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ด้านปัญหาการจัดทำแฟ้มสะสมงานครูและ ด้านประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ตอนที่ 1

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในหัวข้อต่อไปนี้

1. วุฒิการศึกษา
 - 1.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี.....เดือน
3. ปฏิบัติงานในหมวดวิชา
 - 3.1 () ภาษาไทย
 - 3.2 () ภาษาคำต่างประเทศ
 - 3.3 () วิทยาศาสตร์
 - 3.4 () คณิตศาสตร์
 - 3.5 () สังคมศึกษา
 - 3.6 () พละนันทน
 - 3.7 () ศิลปศึกษา
 - 3.8 () การงานและอาชีพ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนสะสมงานครู โรงเรียนมัธยมศึกษา

ในจังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวน 30 ข้อ
 2. กระบวนการจัดทำแผนสะสมงานครู หมายถึง พฤติกรรมของครูในการจัดทำแผนสะสมงานครู
 3. กรุณาย่านข้อความในแต่ละข้อ และพิจารณาว่าท่านมีพฤติกรรมในการจัดทำแผนสะสมงานครู ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด
- โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
- ในข้อต่อไปนี้

พฤติกรรมของครูในการจัดทำแผนสะสมงานครู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีวิธีเลือกใช้แผนสะสมงานครูตามจุดประสงค์ที่ต้องการ					
2. ท่านมีการพิจารณาจุดประสงค์ที่ใช้ในแผนสะสมงานครู					
3. ท่านกำหนดชิ้นงานสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนสะสมงานครู					
4. ท่านกำหนดกรอบในการรวบรวมชิ้นงานตามจุดประสงค์					
5. ท่านรวบรวมชิ้นงานตามหัวเรื่องที่ต้องการนำเสนอ					
6. ท่านประเมินชิ้นงานทุกครั้งก่อนรวบรวมชิ้นงานเก็บใส่แฟ้ม					
7. ท่านมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกชิ้นงาน					
8. ท่านมีการคัดเลือกชิ้นงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้					
9. ท่านนำผลการคัดเลือกชิ้นงานเพื่อไปปรับปรุงแผนสะสมงานของท่าน					
10. ท่านมีการสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับของเนื้อหา					
11. ท่านได้ออกแบบผลงานตามความคิดของตนเอง					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวน 14 ข้อ
 2. ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู หมายถึง ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู เช่น ไม่มีเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู ขาดความรู้ในการจัดทำ ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ ไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์ ขาดงบประมาณ
 3. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อ และพิจารณาว่าท่านมีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในระดับใด
- โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของปัญหาที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
- ในข้อต่อไปนี้

ปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีปัญหาเรื่องเวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู					
2. ท่านคัดเลือกเนื้อหาที่ตรงตามจุดประสงค์					
3. ท่านมีภาระงานอื่นกระทบต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู					
4. ท่านมีภาระงานที่มีผลต่อการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในระดับใด					
5. ท่านต้องใช้เวลาในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูในขณะทำการสอน					
6. ท่านมีปัญหาการจัดทำเพิ่มสะสมงานครูด้วยตนเอง					
7. ท่านมีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดทำเพิ่มสะสมงานครู					

ตอนที่ 4

แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวน 12 ข้อ
 2. การใช้ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงานครู หมายถึง การนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาตนเอง และการประเมินผลการปฏิบัติงาน
 3. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อ และพิจารณาว่าท่านนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ประโยชน์ในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด
- โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการนำไปใช้ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในข้อต่อไปนี้

การนำแฟ้มสะสมงานครูไปใช้ประโยชน์	ระดับการนำไปใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้					
2. ท่านใช้เป็นแหล่งสะสมผลงานของท่าน					
3. ท่านใช้เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการทำงานของตนเอง					
4. ท่านใช้เป็นเครื่องมือประเมินตนเองตามสภาพจริง					
5. ท่านใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการพัฒนาการเรียนการสอน					
6. ท่านใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลงานของท่าน					
7. ท่านใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงผลการปฏิบัติงาน					

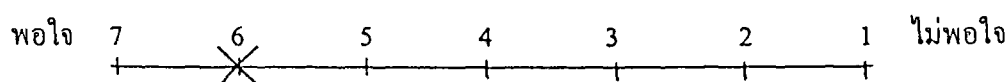
ตอนที่ 5

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู

โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง

1. ข้อคำถามมีจำนวน 10 ข้อ
2. เจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครู หมายถึง ทำที่หรือความรู้สึกของครูที่มีต่อแฟ้มสะสมงานครู เจริญสนับสนุนหรือคัดค้านเจตคติ แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านดีกับด้านไม่ดี ผู้ที่มีเจตคติดี คือผู้ที่มีคะแนนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ผู้ที่มีเจตคติไม่ดีมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
3. ตัวอย่างการตอบ

จากตัวอย่าง ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย X ทับเลข 6 หมายความว่ามีความพอใจในการจัดทำแฟ้มสะสมงานครู ระดับมาก

4. กรุณาอ่านข้อความในแต่ละข้อและพิจารณาว่า ท่านมีเจตคติต่อแฟ้มสะสมงานครูอย่างไร โปรดเขียนเครื่องหมาย x ลงบนตัวเลขตามความรู้สึกของท่าน ในข้อต่อไปนี้

1. มีประโยชน์	7	6	5	4	3	2	1	ไม่มีประโยชน์
2. ดี	7	6	5	4	3	2	1	ไม่ดี
3. น่าสนใจ	7	6	5	4	3	2	1	ไม่น่าสนใจ
4. ทำง่าย	7	6	5	4	3	2	1	ทำยาก
5. ควรทำ	7	6	5	4	3	2	1	ไม่ควรทำ
6. คุ่มค่า	7	6	5	4	3	2	1	ไม่คุ้มค่า
7. มีค่า	7	6	5	4	3	2	1	ไม่มีค่า
8. เข้าใจง่าย	7	6	5	4	3	2	1	เข้าใจยาก
9. เห็นด้วย	7	6	5	4	3	2	1	ไม่เห็นด้วย
10. ประหยัด	7	6	5	4	3	2	1	สิ้นเปลือง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่สละเวลาของท่านในการตอบแบบสอบถาม

สุพร สันธารัตนะ

ภาคผนวก ง

ตารางจำนวนประชากร จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา

ตาราง 15 จำนวนประชากรของจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา

โรงเรียน	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
1. สมุทรสาคร วิทยาลัย	10	12	12	10	14	9	5	8	80
2. สมุทรสาคร บูรณะ	12	16	13	12	16	9	4	12	94
3. เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรี นครินทร์	4	5	6	3	5	5	3	4	35
4. สมุทรสาคร วุฒิชัย	3	4	3	3	5	2	3	6	29
5. พันท้ายนรสิงห์ วิทยา	2	2	4	2	3	3	2	4	22
6. กระทุ่มแบน "พิเศษสมุทรกุล"	7	13	11	9	9	7	5	9	70
7. อ้อมน้อย โสภณชนูปถัมภ์	7	8	4	9	10	8	5	8	59
8. กุศลวิทยา	2	2	1	2	1	1	-	1	10
9. วัดธรรมจรรยา ภิรมย์	5	5	6	5	6	5	3	8	43
10. วัดหลักสี่พัฒนา ราษฎร์อุปถัมภ์	3	3	3	1	2	1	2	4	19
11. หลักสองฝั่ง เสริมวิทยา	2	2	2	2	2	2	1	2	15
รวม	57	72	65	58	73	52	33	66	476

ที่มา : งานนโยบายและแผนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2544

ตาราง 16 จำนวนประชากรของจังหวัดนครปฐม จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา

โรงเรียน	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
1. พระปฐมวิทยาลัย	14	30	21	17	22	10	7	16	137
2. ราชินีบูรณะ	13	21	18	13	15	9	6	21	116
3. ศรีวิชัย	12	17	17	14	19	10	5	25	119
4. วัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย	9	13	9	8	9	5	2	14	69
5. สิรินครราชวิทยาลัย	12	14	10	12	14	9	5	9	85
6. สระกะเทียมวิทยาลัย	4	6	4	6	3	2	1	9	35
7. ไพรมมะเคื้อวิทยาลัย	8	4	5	3	2	3	3	6	34
8. พระปฐมวิทยาลัย2	3	4	3	3	3	2	1	6	25
9. กำแพงแสนวิทยา	8	9	10	7	12	6	3	13	68
10. มัชฌิมฐานันท์วิทยาลัย	10	11	12	12	13	4	4	14	80
11. ศาลาดีกวิทยา	2	1	4	3	1	2	-	3	16
12. คงทองวิทยา	5	9	7	7	9	5	3	7	52
13. บ้านหลวงวิทยา	3	3	4	3	4	1	1	2	21
14. บางเลนวิทยา	7	8	6	4	7	5	2	9	48
15. บางหลวงวิทยา	2	2	2	1	1	1	-	4	13
16. บัวปากทำวิทยา	1	3	2	-	2	1	1	2	12
17. สถาพรวิทยา	2	2	3	2	1	1	1	3	15
18. วัดไร่ขิงวิทยา	12	20	12	17	19	10	9	19	118
19. ภัทรญาณวิทยา	6	7	9	7	9	4	3	10	55
20. แหลมบัววิทยา	3	3	4	5	4	2	3	2	26
21. จักรยานุสรณ์วิทยาลัย	4	4	4	3	-	1	2	4	22
22. เพิ่มวิทยา	1	2	2	2	1	1	1	5	15

ตาราง 16 (ต่อ)

โรงเรียน	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พละนาฏย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
23. ปรกแก้ววิทยา	2	2	2	-	3	3	1	2	15
24. พลอยจตุรจินดา	2	2	2	1	2	2	1	1	13
25. ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย	10	11	16	8	13	9	4	7	78
26. รัตนโกสินทร์สมโภช สาขลา	4	8	5	6	7	9	4	7	50
27. กาญจนภิเษกฯ	6	6	11	9	4	3	2	8	49
28. สามพรานวิทยา	4	7	5	4	6	4	4	9	43
29. ปรีดารามวิทยาคม	3	1	2	1	2	1	-	3	13
รวม	172	230	211	178	207	125	79	240	1,442

ที่มา : งานนโยบายและแผน สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2544

ตาราง 17 กลุ่มตัวอย่างของจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดนครปฐม จำแนกตามโรงเรียนและหมวดวิชา

โรงเรียน	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
1. สมุทรสาครวิทยาลัย	5	5	5	5	5	5	5	5	40
2. สมุทรสาครวุฒิชัย	2	2	2	2	2	1	1	2	14
3. พันท้ายนรสิงห์วิทยา	1	1	2	1	2	1	1	2	11
4. กระทุ่มแบน "วิเศษสมุทรคุณ"	4	6	5	5	5	3	3	4	35
5. วัดธรรมจริยาภิรมย์	3	3	3	2	3	2	2	4	22
6. หลีกสองฝั่งเสริมวิทยา	1	1	1	1	1	1	1	1	8
7. พระปฐมวิทยาลัย	9	9	9	9	9	8	3	9	65
8. วัดห้วยจรเข้มหาวิทยาลัย	5	5	5	5	5	3	1	5	34
9. พระปฐมวิทยาลัย 2	2	2	2	2	2	1	1	1	13
10. กำแพงแสนวิทยา	4	5	5	4	6	3	1	6	34
11. ศาลาดีวิทยา	1	1	2	1	1	1	-	1	8
12. บ้านหลวงวิทยา	1	1	2	1	2	1	1	1	10
13. บางหลวงวิทยา	1	1	1	1	1	1	-	1	7
14. สดายุวิทยา	1	1	1	1	1	1	1	1	8
15. กัทธนูวิทยา	3	4	5	4	4	2	1	5	28
16. แหยมบัววิทยา	2	2	2	2	2	1	1	1	13
17. เพิ่มวิทยา	1	1	1	1	1	1	1	1	8
18. ปรางแก้ววิทยา	1	1	1	-	2	1	1	1	8
19. รัตนโกสินทร์สมโภชสาขลา	2	4	3	3	4	4	2	3	25
20. สามพรานวิทยา	2	4	3	2	3	2	2	4	22

ตาราง 17 (ต่อ)

โรงเรียน	หมวดวิชา								ประชากร
	ไทย	ภาษาต่างประเทศ	วิทย์	คณิต	สังคม	พลานามัย	ศิลปะ	การงานอาชีพ	
21. ปรีดาราม วิทยาคม	1	1	1	1	1	1	-	1	7
รวม	52	60	61	53	62	44	29	59	420

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายสุพร สันธารัตนะ
วัน เดือน ปีเกิด	18 มกราคม 2497
สถานที่เกิด	อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	77/4 หมู่บ้านคุ้มทอง ตำบลท่าเสา อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร 74110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม
พ.ศ. 2522	ค.บ. (คณิตศาสตร์) จากวิทยาลัยครูจันทระเกษม
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร